National Library
Bibliothèque Nationale
NEWSPAPER SECTION
SECTION DES JOURNAUX
registration number — 1089.
National Library 56253
Gen. Acquisitions Section
OTTAWA, Ont. K1A ON4

B103/C/4/5

VABA EESTLANE

ILMUB IGAL TEISIPÄEVAL JA NELJAPÄEVAL

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

Nr. 19 (2843) XXXI aastakäik | Teisipäeval, 9. märtsil 1982 — Tuesday, March 9, 1982 | Üksiknumbri hind 60 senti

T.E.S. Täienduskooli tänavused lõpuklassid koos klassi- ja koolijuhatajaga. Esireas vasakult Liisa Soots, Liisa Kald, Sarina Westerblom, Ester Roosipuu, Riina Kindlam, Ingrid Kängsepp, Pia Metsala ja Rita Lees; teises reas koolijuhataja H. Ründva, klassijuhataja Hella Leivat, Andrus Nurm, Heikki Sillaste, Karina Tamm, Kadri Nõmmik, Anne Pedel, Tiina Pedel ja teine klassijuhataja Endla Komi; kolmandas reas Michael Marks, Christopher Timusk, Allan Vessmann, Andres Mell, Eric Naar, Peeter Roose, Marcus Silmberg ja Markus Kask.
Foto: Vaba Eestlane

VÕIMUVÕITLUS KREMLIS

Suslovi surm nõrgendas Brezhnevi positsiooni

MOSKVA — Rida vahejuhtumeid, mis on häirinud N. Liidu president Leonid Brezhnevi ja viinud nõukogude ja lääne vaatlejad arvamisele, et praegu on Moskvas toimumas suurem võimuvõitlus, millesse on kistud sõjavägi ja KGB salapolitsei. Üks lääne kremlinoloog ütles, et kindlasti on seal midagi käimas, aga pole veel selge kes need võitlejad on.

Üks nõukogude poliitiline vaatleja, kes andis intervjuu tingimusel, et tema nime ei avaldata, ütles et praegu võidakse näha teatud signaale, mis annavad võimaluse arvestamiseks, et mingi muudatus on teoksil, aga keegi ei saa olla kindel, milles see seisab. Ükski ei ole väljendanud arvamist, et 75-aastane president Brezhnev võiks olla oma kõrge positsiooni kaotamise ohus. Kuid mis on ilmne N. Liidu sogases vees, on see, et tema positsioon on nõrgenenud Mihhail Suslovi surma läbi, kes oli juhtiv partei ideoloog ja mees, kes organiseeris Nikita Hrustshovi languse 1964 ja järgneva Brezhnevi tõusu.

Selgemad signaalid on olnud:

— N. Liidu allikaist on saadud informatsiooni, et kaks Brezhnevi tütre Galina lähedast sõpra arreteeriti kaasosalistena mitme miljoni dollarilises teemantide smugeldamise ringis.

Ühe mehe, keda tuntakse „Mustlane Boris" nime all, arreteerimine toimus just 29. jaanuaril Suslovi matuse päeval,

et vältida kõrgemate Poliitbüroo liikmete vahele sekkumist, kes olid aga sel ajal matusel.

— Liiguvad kuuldused, et Brezhnevi poeg Juri lahkub varsti oma väliskaubanduse ministriabi kohalt ja määratakse piirkondlikuks parteitööle.

— Brezhnevil ebaõnnestus mälestuskirjutise avaldamine Semjon Tsvigunile, esimesele KGB salapolitsei abidirektorile ja Brezhnevi kälimehele. Nõukogude kuuldused ütlevad,

et Tsvigun mõrvas end pärast korruptsiooni uurimist nõukogude ühiskonnas, mis vihastas mitut tipus olevat kommunistliku partei liiget.

Nõukogude ja lääne allikad on veendunud, et isegi siis, kui need kuuldused pole täielikult õiget, on need siiski osa suuremast läbikaalutud võimuvõitlusest, mis tehtud Brezhnevi häirimiseks ja ta võimu nõrgendamiseks. Sellised asjad olnuksid ettekujutamatud enne Suslovi surma, iseloomustas olukorda üks hästiinformeeritud nõukogude vaatleja. Eesmärk mida püütakse saavutada on Brezhnevi võim ja võimalus talle parteijuhina järgneda.

Sündmused Brezhnevi ümber on muutunud salapärasemaks ja kuulujuttudele viljakaks pinnaks.

Viimaseks selles seerias, mis tahavad määrida N. Liidu presidendi mainet, oli Brezhnevi kauaaegse kaitsealuse N. Liidu ametiühingu tippmehe Aleksei Shibejevi vallandamine.

Mitteametlikuks põhjuseks olevat tema äärmine saamatus ja alkoholism. Tema asemele määrati senine ametiühingu sekretär Stephan Shalejev.

Selle sammuga on kuuldused opositsioonist Brezhnevi vastu saanud uut hoogu, lisaks tema tütre Galina sidumine kahe teemantide smugeldajaga, kes arreteeriti ja tema poja Juri ministriabi kohalt madalamale kohale viimisega.

Viimasel ajal on nimetatud Brezhnevi järglasena Konstantin Tshernenkot, kellega president Brezhnev oli möödunud nädalal koos teatris. Tshernenko rivaali Andrei Kirilenkot aga teatris ei olnud ja arvatakse, et see on avalik näide võimuvõitlusest Kremlis.

Spekulatsioon haiglase Brezhnevi järglase leidmisel muutus elavaks möödunud nädalal, kui Leningradis ilmuv ajakiri „Aurora" avaldas satiirilise artikli vanast kirjanikust, kes keeldub suremast (Brezhnev on lasknud enesele anda ka N. Liidu kõigeima kirjanduslaureaadi tiitli). Artiklis on öeldud, et „on raske ettekujutada, et see imetletav kirjanik on elus. Aga see on tõesti üliinimene. Ta elab ja ei mõtlegi igaühe üllatuseks suremisele. Aktikkel ilmus ajakirja numbris, mis oli pühendatud Brezhnevi 75. sünnipäevale. Arvatakse, et see ei olnud vaid kokkusattumine. Artikkel lõpeb lootusega: „Ma loodan, et meil ei tule liiga kaua (tema surma) oodata!"

N. Liit lubab Poolale majanduslikku abi

Läänemaailma vili valgub N. Liidu kaudu Poolasse

MOSKVA — N. Liidu president Leonid Brezhnev ja Poola peaminister Wojciech Jaruzelski lahkusid mõlemad, pärast esimest sõjaseaduse kehtimapaneku järel toimunud kohtumist, võitjaina. Kumbki juht näis saavutanud mida ta soovis teiselt: Jaruzelski läks koju Brezhnevi lubadustega suuremaks majanduslikuks abiks ja N. Liidu president sai lubaduse, et Poola jääb tugevaks liikmeks sotsialistlikus ühiskonnas.

Üks lääne diplomaat kommenteeris kohtumist, öeldes et kummagil ei olnud palju valida. Poolakail ei ole muud valikut kui pidada kodus korda, kuna nad teavad, et vastasel korral teeksid seda nõukogude väeosad. N. Liit toetab meelsamini Poolat majanduslikult, kui et sõjaliselt sekkuks nende asjusse, kuna nad teavad milliseid tulemusi see neile tooks maailma silmis.

Kui Jaruzelski lahkus kahepäevahelt kohtumiselt, ta avaldas uusi hoiatusi sõjaseisukorra vastaseile.

Üsises kommünikees ütles Jaruzelski, et Poola poolt oli läbirääkimistel rõhutatud.

et iga katse organiseerida aktsioone mille eesmärk on Poola majanduse ruineerimine, anarhia ja rahutuste tekitamine ja sotsiaalse-poliitilise süsteemi muutmine, surutakse maha resoluutsemal viisil.

Kommünikees on öeldud ka, et Poola jääb tugevaks lüliks Varssavi pakti maade hulgas ja et N. Liit tahab jätkata oma toetust sõbradele ning liitlastele.

On siiski vihjeid, et Brezhnev, kes toetas sõjaseadust, külaskäigu ajal, oli rahuldatud Jaruzelski informatsiooniga Poola elust sõjaseisukorra all, öeldes et N. Liidu valitsus tervitas seda sammu täieliku arusaamisega.

Üks läänеriikide Poola asjade tundja ütles, et ta usub,

et Jaruzelski arutles ka poliitilisi küsimusi N. Liidu ametivõimudega, kaasaarvatud Poola Kommunistliku Partei olukord ja asend.

N. Liidu ametivõimud on olnud mures selle tuleviku pärast, kuna partei autoriteet on madalasse vajunud ja aeg teadmata, mis selle ülesehituseks võiks vaja minna.

Kordagi ei nimetatud Jaruzelskit, kui Poola sõjaväelise valitsuse juhti, ei rõhutatud tema kohta parteis ega valitsuses.

Majanduslikud küsimused näisid olevat peamised punktid külaskäigu ajal. Jaruzelski hoiatas Kremlis antud õhtusöögi ajal, et tema maa majandus on väga tõsises olukorras ja ta süüdistas USA sanktsioone kriisi põhjustajana.

Ametlikud N. Liidu allikad, mis tahtsid jääda identifitseerimatuiks ütlesid,

et N. Liidu juhid olid kinnitanud Jaruzelskile lubaduse suurema abi andmisest,

kuigi see allikas ei täpsustanud, millist abi ja kui suures ulatuses antakse.

Jaruzelski tegi omavahelistel kõnelustel Brezhneviga ja N. Liidu peaminister Nikolai Tihhonoviga selgeks, et Poola majandus on sellises olukorras, et suurendatud nõukogude abi oleks imperatiivne, kui tema sõjaseaduslikul rezhiimil oleks mingit shanshi leida publiku toetust.

Brezhnev ja Tihhonov olid nõustunud suurendatud abiga,

vaatamata sellega suurenevaile pingutusile N. Liidu majanduses,

kus tänu USA viljasaadetistele on siiski võimalusi poolakate toetamiseks.

N. Liidu ametlik teadeteagentuur Tass rõhutas tugevasti, et Poola saab N. Liidult abi, öeldes et Jaruzelski ja Tihhonov olid diskuteerinud Poola—N. Liidu suurenevast koostööst Poola majanduse olukorra normaliseerimiseks, kus praegu on puudus paljudest kaupadest ja ollakse võlgu lääneriikide valitsustele 25,5 miljardi dollarit.

Poola katoliiklik kirik sekkub poliitilisse võitlusse

VARSSAV — Poliitiline võitlus Poola ametiühingu Solidaarsuse tuleviku pärast on levinud juba kirikukantslisse, esitades nõudmisi sõjaseaduse surve lõpetamiseks. Poola katoliku kiriku piiskoppide märgukiri, milles nõuti keelustatud ametiühingu vabastamist, sõjaseaduse lõpetamist ja amnestia andmist neile, kes sellel ajal on karistatud.

Üks lühendatud versioon sellest märgukirjast loeti ette riiklikus raadios, kus kutsuti Solidaarsust läbirääkimistele leidmaks teed välja praegusest Poola poliitilisest umbsõlmest. Kuid piiskoppide nõuet amnestiale ja sõjaseaduse lõpetamisele ning rünnakuid ateismi levitamisele ei antud raadios edasi.

Küsimus, mis teha keelustatud Solidaarsuse ametiühinguga, on muutunud suureks poliitiliseks peavaluks ametivõimudele.

On olemas tunnuseid, et sõjaväeline valitsus on resoluutselt vastu ametiühingu tegevuse uuesti elustamisele.

Sama vaade oli ka Moskvas, kus sõjaväevalitsuse juht kindral Jaruzelski kohtus N. Liidu juhtidega.

Samal ajal Poola ametivõimud tegid teatavaks mõned väiksemad sõjaseaduse lõdvendused, aga nad ütlesid, et jatkuv opositsioonigruppide aktiivsus ja isegi terroristlikud teod nõuavad, et enamus kitsendusist kehtima jäävad.

KARU of Canada Gallery
2600 John St., Unit 220, Markham (Thornhill), Ont. esitab
MAIE LANDRA, A.O.C.A.
Seinavaipade, akvarellide ja tushijooniste näituse
14.—28. märtsini
Avamine pühap., 14. märtsil kell 1—6 p.l.
Avatud: esmasp. ja teisip. 9—9, kolmap., neljap., ja reedel 9—5, laup. ja pühap. 1—6 päeval

MULKIDE SELTSI PEAKOOSOLEK
toimub esmasp., 22. märtsil 1982 kell 7.30 õ. Eesti Majas
JUHATUS

TORONTO EESTI SEGAKOORI
30. a. JUUBELIKONTSERT
Uno Kook'i juhatusel
Solist *Tiina Mitt* — klaver, kaastegev saateansambel
Pühap., 14. märtsil 1982 kell 3 p.l. Lawrence Collegiate aulas (Chatworth & Lawrence West)
Pääsmed saadaval koorilliikmeilt ja kohapeal, hind $6.—, õpilastele ja pensionäridele $5.—

EKK XX JUUBELISEERIA
Pühap., 21. märtsil kell 2 p.l. Royal Conservatory of Music
ARVI SINKA
Michigani ülikooli kammerlauljad ja Renessanss Ansmabel
Kavas: 16. sajandi motetid. Brahms'i mustlasviisid. Beethoveni Kuupaiste sonaat. Chopin'i scherzo B-moll ja Sinka kontsert-transkriptsioon Eesti viisidele jm.
Seeriapääsmed maksvad. Üksikpääsmed kohapeal.

Toronto Eesti Selts esitab
SÕNAS, LAULUS, MUUSIKAS, TANTSUS ja VÕIMLEMISES
KEVAD-POTPOURRI
laupäeval, 27. märtsil 1982 kell 6 õ.
Cedarbrae Collegiate, 550 Markham Rd., Scarboro
(Lawrence Ave. ja Markham Rd. nurgal)
Esinevad: Nootekoor LOOTUS. Juhatab Rosemarie Lindau. Rahvapillide orkester. Juhatab Oskar Haamer. Ritmika võimlejad. Juhatavad Anneli Riga ja Siina Kasekamp. 10-liikmeline näitlejate trupp esitab Elmar Maripu uesietendusena humoreskse „Palagan". Tantsudega esineb Heli Kivilaht. Solistid: Margit Viia — sopran, Enn Kuuskne — saksofon, Urve Voitk klaver, Tõnu Voitk — viiul. Klaverisaade: Jaak Kivik ja Larissa Kucmenko.
Pääsmed $7.00. Pensionärid ja õpilased $5.00. Saadaval Eesti Majas Abistamiskomitee-äris ja 2 tundi enne algust kohapeal.

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 1955 Leslie St. Don Mills, Ont. M3B 2M3

TOIMETAJA: Hannes Oja

TOIMETUSE KOLLEEGIUM: Karl Arro, Heino Jõe, Olev Träss

POSTIAADRESS: P.O. Box 70, Stn. C, Toronto, Ont. M6J 3M7

TELEFONID: toimetus 444-4823, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 444-4832

TELLIMISHINNAD Kanadas: aastas $45.—, poolaastas $24.— ja veerandaastas $13.—.

TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $55.—, poolaastas $29.— ja veerandaastas $15.—

Aadressi muudatus 50 c. — Üksiknumbri hind 60 c.

FREE ESTONIAN

Published by Free Estonian Publisher Ltd., 1955 Leslie St. Don Mills, Ont. M3B 2M3

Viimase Eesti Vabariigi 64. aastapäeva aktuse korraldajaid ja tegelasi, pildil vasakult T.E. Seltsi abiesimees P. Terts, Estonia Koori juhataja dr. R. Toi, teadustaja ja kava koostaja Anne Liis Tüll, lipuvalve korraldajad Tiia Kütt ja Silver Kask ning juhatusliige E. Kaju.

Foto: Ilme Lillevars

Kommentaar

Eesti Vabariigi aastapäeva aktuste ja koosviibimiste nädal on möödunud. Kooliaktused, jumalateenistused, perekondlikud koosviibimised, noorteorganisatsioonide pidulikud koondused ja ühine suuraktus demonstreerisid kõik sama mõtet ja eesmärki: Eestile kaotatud vabaduse taastamise nõuet.

Katsudes mingit keskset teemat neis arvukais kõnedes ja sõnavõttudes leida oli mõneti esileküündiv, võibolla möödunud kooli- ja keeleaasta tõttu, eesti keelele suurema tähelepanu andmine. Keeleoskuse nõrgenevat positsiooni väliseestlaste juures märkides on leitud, kuivõrd sellega seoses on ohustatud kõik ülejäänud aspektid rahvusliku kultuuri viljelemisel.

Vara on veel kokkuvõtet teha keeleaasta tulemusist ja näha kuivõrd selle aasta mõte ka tõeliselt kooliõpetajaist ja kasvatajaist edasi lasteni täieliku arusaamiseni jõudis. Oleks viljatu, kui vanem generatsioon teeks suurepäraseid kokkuvõtteid oma osast selles aktsioonis, kuna noored sellest vaid vähe on kuulnud või selle sügavamat mõtet taibanuks.

Kui keele- ja kooliaasta aasta tagasi välja kuulutati, polnud proklamatsiooniga koos mingit täpset väljatöötatud programmi. Alles pärast väljakuulutamist hakati eri maades sellele sisu andma, mis kord ka lasteni jõudis. Aasta teisel poolel korraldati kirjanditevõistlusi keeleaasta noori haaranud osas.

Kuidagi on samane äsja väljakuulutatud perekonna ja kodu aasta. Ka selle proklamatsiooniga pole koos täpselt läbimõeldud ja väljatöötatud programmi, mida saaks kohe rakendama hakata. Selletõttu jääb mulje, et väljakuulutamisega ise on nagu tahetud midagi saavutada, küll siis ajajooksul leidub ka sisu andjaid. Perekond ja kodu on ju nii lihtsad ning lähedased mõisted, et igaüks nende tähtsust mõistab. Kuidas siis saaks neile pühendatud aasta seda mõtet veelgi süvendada? Eks olnud eesti keeleaasta juba niikuinii perekonna ja ka kodu aasta, kus alus pannakse eestikeelsele kasvatusele?

Proklamatsiooni kuulutajad peavad nüüd kohe programmi koostama ja konkreetsete punktidega praegu veel abstraktsena näivale mõistele tähenduse andma, kõige olulisem aga, et antakse teesid, mida täitma hakatakse. Küsimusele, mida sel aastal tahetakse teha, tuleb peatselt vastused anda, sest perekonna ja kodu juurde kuulub ka selline põhiline organisatsioon nagu kirik, milline tulnuks ka selle aasta mõtestamise juurde kutsuda. Ka on esialgul veel ebamäärane milline organisatsioon peaks selle aasta ülesanded oma koordineerida ja juhtida võtma, meil pole otsest perekonna ega kodu pärimustega tegelevat organisatsiooni, nagu olid eesti täienduskoolid tuumikuks eelmisel aastal.

See oli aga üks aktusel omaks võetud ja väljakuulutatud algatus, mida tuleb eelolevail kuudel täitma asuda.

Enamuses aktusekõnedes oli nagu suuremat optimismi. Mõned nägid juba mõrasid kommunistlike riikide terviklikkuses ja nägid selles julgust suuremaks lootuseks, kui ehk oli eelmisel aastal. Eriti, kui laialdane dissidentide tegevus näitab, et N. Liidus on võimalusi opositsiooniks. Ehkki need teod kuuluvad karistamisele ja tingivad pikemaid vangistusi, on nende märterlus eeskujuks noortele, mis on suurepäraseks näiteks eesti rahvusliku vaimu kontinuiteedist, selle mõistmisest ja raugematust vabadusihast ning okupantide vihkamisest.

Olaf Tammark kutsus aktusekülastajaid organiseerima Kodu-Eesti ja Välis-Eesti ühisrinnet. Kõneleja kujutab seda ühisrinnet dissidentide majanduslikus abistamises, mida ta Eesti Vabadusvõitlejate abistamisorganisatsiooni juhatajana Ameerikas tunneb. Eesti Vabaduspäeval oli ühisrinne olemas vaimsete sidemetega kaheks jagatud rahva vahel.

Eesti Vabariigi aktusekõned on täitnud ja peaksid ka seekord kuulajaid täitma rahvusliku jõuga, et oleks väsimatuid töötegijaid mitte üksi rahvuskultuurilises tegevuses, vaid ka vabadusvõitluses nende vahenditega, mis võimalik ning kohas kus see on kasulik.

(Järg lk. 3)

Mida peaksime tegema

Võttes arvesse pikkade aastate kogemusi võib ütelda, et meil on vabas maailmas väga raske võõrita endile truid sõpru, kes meie rahva mineviku ja kannatuste vastu huvi tunnevad ning on valmis meid abistama ja toetama kodumaal elavatele eestlastele nende õiguste ja vabaduse taastamiseks. Need inimesed peaksid asuma olulistel ja tähtsatel poliitilise või avaliku elu positsioonidel, kus nende sõnas või kirjas avaldatud seisukohad ja arvamised mõjule pääsevad ning üldist hoiakut aitavad mõjutada ja kujundada.

Meie pöüdlused poliitikutega sidemete sõlmimiseks on andnud teataval määral tulemusi, kuna neid võime sageli näha oma suurematel kokkutulekutel, eriti Vabariigi aastapäevaga seoses korraldatud sündmustel, kus nad räägivad raudeesriide taga valitsevast vägivallast ja kõigi inimeste õigusest vabadusele ja enesemääramise õigusele. Kuid kahjuks on meile jäänud mulje, et need kõned on eriti sütitavad enne omavalitsuse, provintsi- või föderaalparlamendi valimisi ja on tunduvalt lahjemad vastavalt sellele, mida kaugemad on valimised.

Siinse Kanada massimeediaga suhete arendamisel on meie senised tulemused olnud väga tagasihoidlikud, kuna ajakirjanduses, televisioonis ja raadios on ilmunud väga vähe informatsiooni selle kohta, mis juhtus Eestis tõeliselt 1940. aastal ja mis seal on toimunud pärast seda kui venelased 1944. aastal Eesti uuesti vallutasid. Ei saa ütelda, et me katseid ajakirjandusega lähemate sidemete sõlmimiseks pole teinud, kuid kahjuks on see müür, millest me oleme üritanud läbi murda, osutunud meie väikeste jõudude ja võimaluste jaoks liiga paksuks.

Kuid midagi tuleks selles olulises sektoris siiski teha — kuid mida teha? Tundub, et poliitikute paraadikõned meie suurematel kokkutulekutel on mõeldud ainult meie rahvale sõnavõtja isiku populariseerimiseks meie rahvusgrupi ridades ning seega ei tule neile omistada seda tähtsust, mida me neile sageli kipume ekslikult andma. Palju olulisem on parlamendi- ja valitsuse liikmetega provintside ja föderaalsel tasemel intiimsemate isiklike kontaktide sõlmimine mida võib iga eestlane teha individuaalselt või meie organisatsioonide raamides — kuid sellises miljöös ja sellises lavastuses, mis võimaldab meie probleeme põhjalikumalt selgitada ja vastava isikuga pidevaid ja kaugeleulatuvaid kontakte sõlmida.

Klassikaliseks näiteks nende tihedamate sidemete sõlmimise kohta on Ottawas igal aastal toimuvad Balti Õhtud, mis jõudsid käesoleval aastal meie Vabariigi aastapäeva tähistamise ajal 10. aastapäevani. Eesti rahvusgrupi esindajal Ottawas Walter Pent'il on erakordsed teened nende õhtute korraldamisel ja organiseerimisel ning ta on suutnud koos läti ja leedu esindajatega tõmmata nende ürituste taha valitsuse ja parlamendiliikmeid ning senaatoreid nii konservatiivide kui ka liberaalide partei ridadest. Paljud nendest Kanada poliitikutest ei ole ühe õhtu paraadikõne pidajad vaid on kogu aasta läbi seotud Balti Õhtu korraldamisega ning on seega alaliselt kontaktis balti rahvaste rahvusgruppide esindajatega ning eestlaste, lätlaste ja leedulaste probleemidega. Meie sõprade senaatorite Andrew Thompsoni ja Paul Yuzyki algatusel on Balti rahvaste saatust senatis selgitatud ning eriti põhjalikult on eestlaste kannatusi kommunistliku surverezhiimi all käsitanud senaator Thompson.

Balti Õhtu raamides on korraldatud ka väiksemaid kokkutulekuid, nõupidamisi, lantshe, õhtusööke ja koosviibimisi, mis võimaldavad ükstseisele tihedamat lähenemist. Nende kontaktide tulemusena võttis äsjasest Balti Õhtust isiklikult osa Kanada kindralkuberner Edward Schreyer koos abikaasaga, kes esines õhtul ka pikema kõnega. Kuigi see kõne oli põhiliselt olukordadest ja kõneleja positsioonist tingitult apoliitiline, käsitades peamiselt kultuurilisi probleeme, andis kindralkuberner siiski oma juuresolekuga Balti Õhtule vajaliku väärikuse ja tagapõhja.

Aktuste, mitmesuguste kokkutulekute ja jumalateenistuste korraldamisega oleme andnud Vabariigi aastapäevale meie oma ühiskonnas ja rahvusgrupis järjekordselt rahvuslikust vaabakorrast läbitungiva vajaliku sügava sisu, kuid mis puutub meie rahva probleemide selgitamisesse Kanada ühiskonnas laiemal pinnal, siis on sellel alal veel väga palju teha. Elu ja kogemused näitavad, et nende ülesannete täitmiseks peame katsuma teha suuremaid pingutusi oma sõprade ja mõttekaaslaste ridade laiendamiseks siinsetes poliitilistes ja avalikku arvamist mõjutavates ja kujundavates ringkondades.

K. A.

Ameeriklaste kaks Jaltat ühe aasta jooksul

Ameeriklased ei kasutanud potensiaalselt kõige mõjuvamat: teraviljaembargot N. Liidu vastu

WASHINGTON (Vaba Eestlase kirjasaatjalt.) — „Kaks vabariiklaste Jaltat ühe aasta jooksul" on artikli pealkirjaks, mille avaldas endine Ühendriikide suursaadik Poolas R.T. Davies ajalehes „Washington Post". Davies, kes oli USA diplomaadina Varssavis aastatel 1973 kuni 1978 teeb oma kirjutuses raskeid etteheiteid nii Reagani valitsusele kui Vabariikliku Partei poliitikale Ida-Euroopa suhtes üldiselt. Esitame alljärgnevalt selle kirjutise kokkuvõttes, eriti kuna samasugust kriitikat on järjest valjemini kostma hakanud mitmete juhtivate Demokraaliku Partei poliitikute suust.

1952. aastal, pärast seda kui nad olid riigijuhtimisest eemal olnud kolmkümmend aastat, tegi Vabariiklik Partei suuri pingutusi presidenditooli tagasivõitmiseks demokraatidelt, esitades omapoolseks kandidaadiks kuulsuseoreoliga ümbritsetud väejuhi kindral Eisenhoweri. Valimisvõitluses apelleeriti ida-euroopa päritoluga ameeriklaste poole ja üldse nende poole, kes polnud rahul Moskva mõjuvõimu suurenemisega Ida-Euroopas ja rahvusvahelisel pinnal, tehes Demokraatlikule Parteile etteheiteid Ida-Euroopa mahamüümises Jalta konverentsil. Omaltpoolt lubati kommunistliku võimu Ida-Euroopas tagasi rullida ja presidendikandidaat Eisenhower ning Vabariiklik Partei valimisloosungid rääkisid „Vabaduse ristisõjast" kommunismi vastu.

Mis sai aga nendest valimisloosungitest pärast seda, kui vabariiklaste president Eisenhower oli ametisse astunud?

Suvel 1953 loopisid ida-sakslased nõukogude tanke kividega, aga Ühendriikide valitsus ei võtnud ette mitte midagi.

1956. aastal leidis aset Ungari ülestõus. Lääs ei võtnud midagi ette. Sama kordus 1968. aastal kui tsehhid ja slovakkid katsusid oma stalinistlikku süsteemi humaniseerida.

Nimetus „Jalta" jäi aga käibele kui kasulik sümbol ühe teatava hoiaku äramärkimiseks. Tegelikult algas Ida-Euroopa mahamüümine juba enne Jalta konverentsi, siis kui Ühendriigid oma poliitikas ja diplomaatias jonnakalt keeldusid läbirääkimisi pidamast sõjajärgsete piiride üle enne kui sõda ise on võidukalt lõpule viidud. Ja ka pärast Teist maailmasõda Ühendriikide ja läänemaailma poliitikud on eelistanud läbi käia ja kaubelda eelkõige Nõukogude Liidu valitsejatega, jättes Ida-Euroopa rahvaste huvid tagaplaanile.

Siia võib ka lisada vabariiklasest presidendi Nixoni poolt alustatud pingelõdvenduse ehk detente-poliitika,

mis kulmineerus Nixoni sõiduga Moskvasse 1972. aastal ja seal mitmete Moskvaga sõlmitud kokkulepete allakirjutamisega.

1974. aastal kirjutas samuti vabariiklasest president Ford alla Helsingi läbirääkimiste lõpp-aktile, millega USA ja teised läänеriigid tunnustasid sõjajärgseid piire ja olukordi Ida-Euroopas.

Augustist 1980 saadik oleme me olnud tunnistajaks järjekordsele aktile Ida-Euroopa draamas, kirjutab Davis. Kõige arvukam, kõige politiseeritum ja kõige julgem Ida-Euroopa rahvas, poolakad, katsusid avardada seda liikumisvabadust, mille raames nad saavad kaasa rääkida oma rahvusliku elu tingimuste kujundamisel. Mitmed elemendid selles 1980. ja 1981. aastal arenenud draamas on olnud uued ja üllatavad. Kuid üks on ikkagi jäänud samaks. Selleks on Lääne riigijuhtide alguses poolhäbelik ja siis järkjärgult süvenev lahtiütlemine poolakate märterlusest.

Vabandused, mida selleks otsitakse, kõlavad endistena. „Realistlikult võttes me ei saa ju midagi teha . . ." „Nad on jonnakad, romantilised . . . poolakad lähevad alati liiga kaugele". „Kihhotid, kes lähevad tankide kallale piikidega . . ." „Nii nagu Napoleon ütles Somosierra all, ta vaatas poolakate rünnakut: Suurepärane, aga niimoodi ei võideta sõda."

„Jalta" mõiste on omandamas uusi dimensioone. Me kogesime nüüd kaht vabariiklaste „Jaltat" ühe aasta jooksul. Esimest neist ei saa täpselt dateerida. See hõlmab kogu 11-kuulist perioodi president Reagani ametisse astumisest kuni Jaruzelksi poolt väljakuulutatud sõjaseaduseni.

See aeg raisati ära, selle asemel et läänеriigid oleks sepistanud ühise ja kindla poliitika, kasutades hoovana Poola suuri välisvõlgu ja Nõukogude Liidu jätkuvat ärarippumist Lääne kreditidest.

Ei saa muidugi kindel olla, kas sel katsel oleks olnud tagajärgi. Aga kaalul oli niivõrd palju, et seda oleks pidanud vähemalt proovima. Selleasemel Reagani valitsus jätkas Carteri õnnetut poliitikat, mis seisnes Varssavi kommunistliku valitsuse toetamises krediitide ja rahaliste garantiidega ning toiduainete abiga. Ja veelgi rohkem — lõpetades ilma igasuguste tingimusteta Carteri poolt kehtestatud teravilja embargo, signaliseeriti Moskvale, et Ühendriikide poliitikaks on ajada asju ja äri edasi nagu ennegi.

Ning kui 13. detsembril Jaruzelski kehtestas Poolas sõjaseaduse, siis Reagani valitsus piirdus sammudega, mis muutsid Poola juba niikuinii halva majanduslikku olukorra vaid veidikese hullemaks.

Washingtoni sanktsioonid Moskva suhtes ei läinud kuigi kaugele ja jäeti kasutamata neist potentsiaalselt kõige mõjuvam, kui me silmas peame katastroofiliselt halba viljalõikust Nõukogude Liidus möödunud aastal ja leiva ratsioneerimist mitmetes Venemaa osades.

Võibolla oleks teraviljaembargo uuesti kehtestamine pannud Moskva järele mõtlema ning loobuma vastuseisust läbirääkimistele oma Poola asehaldurite ja Poola rahva vahel sealse olukorra muutmiseks.

Selleasemel valis Washington jällegi asjaajamise jätkamise nii nagu ennegi. Ja suure televisiooni „show". Tõesti, see on hämmastav saavutus — kaks Jaltat ühe aasta jooksul! Nii lõpetab „Washington Post'is" ilmunud artikli endine Ühendriikide suursaadik Varssavis, R.T. Davies.

N. Liit teatab ägedaist lahinguist Afganistanis

MOSKVA — N. Liidu ajalehed on teatanud ägedaist lahingust Afganistanis ja ütlesid, et nõukogude üksused on olnud seotud väga raskete ülesannetega.

N. Liidu sõjaministeeriumi ajaleht „Punane Täht" avaldas Sõjajõudude Päeva puhul 23. veebruaril artikli, nimetades mitmeid lahinguid afgaanide üksuste ja valitsusvastaste partisanide vahel.

Üks N. Liidu koloneli raport Kabulist märgib

et 2223 „bandiiti", nagu N. Liit nimetab praeguse Kabuli valitsuse vastaseid, said surma ja 1117 langeid vangi jaanuarikuul.

Kui suured olid valitsusvägede kaotused, selle üle andmeid ei antud.

„Punane Täht" ütles, et vaenlased on järjest tugevamalt ja armutumalt tagasi tõrjutud. Ajaleht kiitis nõukogude afgaanide üksusi, keda hinnatakse läänemaistevaatlejate järgi 85.000-le, kui kangelasi, kelle teod jäävad unustamatuks N. Liidus. Ajaleht siiski ei maininud, et need 85.000 oleksid olnud punarmeelased, ega nende osavõttu võitlusist.

Indiast on saadud informatsiooni, et üks N. Liidu kindral sai surma, kui 19. jaanuaril tema helikopter raketiga Ida-Afganistanis alla tulistati.

Rapordis oli öeldud, et kindr.-ltn. P.I. Shkidtshenko ja kaks või kolm teist N. Liidu ohvitseri ja afgaani olid sama helikopteriga lendamas Gardesi ja Khosti vahel,

kui nende õhusõidukit tabati vähemalt ühe raketiga. Kõik said surma.

Hukkunute mälestusteenistus peeti enne kui nende laibad lennukiga N. Liitu saadeti.

Saadud andmed kindrali surma üle saadi juba varem, aga neid hoiti kinni, et kontrollida usaldatavamate allikate kaudu.

Õlihinnad langevad maailmaturul

LONDON — Iraan on lasknud oma õli turule alandatud hinnaga ja müüb muinasjutulisi aardeid mida sajandeid on hoitud, selleks et saada hädasti vaja olevat raha. Kuna riik on majanduslikult kokkuvarisemise äärel ja kulukas sõda Iraagiga käimas, siis Iraani juhid võtsid parlamendis vastu seaduse, millega legaliseeriti suuremate riigiaarete müük. Need on seni olnud varjul paleedes ja pangasheifides. Samal ajal Iraan pakub müüa 2,5 miljonit vaati adavat õli päevas ja otsib aktiivselt võimalikke ostjaid. Alandades US$ 5.50 vaadilt alla ametlikku OPEC hinda, võib Iraani samm anda hävitava löögi 13 OPEC riigi kokkuleppele, millised riigid on „uppumas" müümata õlisse.

Õlihinna alandus ei aita meid

OTTAWA — Maailmaturul alanev õlihind ei aita Kanadat, kokkuhoid on vaid sentides. Föderaal- ja provintsivalitsuste kokkuleppe kohaselt võib õli hind Kanadas tõusta 75%-le maailma õlihinnast aastaks 1986. Praegu on Kanada õlihind 60% maailmaturu hinnast. Madalamad maailmaturu hinnad hoiavad Kanada siseriigihindu tõusmast, aga see on vaid väga väike osa bensiini ja kütteõli hinnast.

ntaar

igi aastapäeva ak-
iibimiste nädal on
oliaktused, jumala-
ekondlikud koosvii-
rteorganisatsioonide
ndused ja ühine
nstreerisid kõik sa-
smärki: Eestile kao-
taastamise nõuet.
ngit keskset teemat
õnedes ja sõnavõt-
mõneti esileküün-
nöödunud kooli- ja
, eesti keelele suu-
u andmine. Keele-
evat positsiooni vä-
es märkides on lei-
sellega seoses on
ülejäänud aspektid
uuri viljelemisel.
el kokkuvõtet teha
nusist ja näha kui-
a mõte ka tõeliselt
ja kasvatajaist eda-
eliku arusaamiseni
viljatu, kui vanem
eeks suurepäraseid
na osast selles akt-
noored sellest vaid
ud või selle süga-
ibanuks.
ja kooliaasta aasta
kuulutati, polnud
iga koos mingit
tatud programmi.
üljakuulutamist ha-
sellele sisu andma,
steni jõudis. Aasta
orraldati kirjandite-
aasta noori haara-

samane äsja välja-
konna ja kodu aas-
oklamatsiooniga po-
läbimõeldud ja väl-
rammi, mida saaks
a hakata. Selletõt-
et väljakuulutami-
agu tahetud midagi
siis ajajooksul lei-
djaid. Perekond ja
i lihtsad ning lähe-
et igaüks nende
b. Kuidas siis saaks
ud aasta seda mõ-
endada? Eks olnud
juba niikuinii pere-
odu aasta, kus alus
keelsele kasvatusele?
oni kuulutajad
kohe programmi
onkreetsete punkti-
el abstraktsena näi-
tähenduse andma,
aga, et antakse tee-
a hakatakse. Küsi-
sel aastal tahetakse
tselt vastused anda,
a ja kodu juurde
ne põhiline organi-
kirik, milline tul-
aasta mõtestamise
a. Ka on esialgul
ne milline organi-
selle aasta ülesan-
iineerida ja juhtida
le otsest perekonna
rimustega tegelevat
nagu olid eesti
tuumikuks eelmisel

üks aktusel omaks
akuulutatud algatus,
olevail kuudel täit-

ktusekõnedes oli na-
optimismi. Mõned
rasid kommunistlike
kkuses ja nägid sel-
uremaks lootuseks,
lmisel aastal. Eriti,
dissidentide tegevus
Liidus on võimalusi
Ehkki need teod
tamisele ja tingivad
gistusi, on nende
ujuks noortele, mis
seks näiteks eesti
imu kontinuiteedist,
est ja raugematust
ing okupantide vih-

ark kutsus aktusekü-
iseerima Kodu-Eesti
ühisrinnet. Kõneleja
ühisrinnet dissidenti-
kus abistamises, mi-
abadusvõitlejate abis-
siooni juhatajana
neb. Eesti Vabadus-
isrinne olemas vaim-
ga kaheks jagatud

riigi aktusekõned on
ksid ka seekord kuu-
rahvusliku jõuga, et
id töötegijaid mitte
ltuurilises tegevuses,
adusvõitluses nende
mis võimalik ning
on kasulik.

(Järg lk. 3)

VALVEARST NÄDALALÕPUL

13. ja 14. märtsil
dr. M. Leesment, tel. 481-6834

20. ja 21. märtsil
dr. H. Tari, tel. 922-3824

H. KIRIK
Insurance Agency
KINDLUSTUSED
23 WESTMORE Dr., Suite 200
Rexdale, Ont. M9V 3Y7
Tel. 745-4622

Evald Timusk St. Catherinesi Eesti Seltsi esimeheks

St. Catharinesi Eesti Seltsi peakoosolek peeti pühapäeval, 21. veebruaril. Seltsi tegevuse ülevaatest selgus, et korraldatud üritustest oli rohkearvuliselt osa võetud.

Traditsioonilisekujunenud tähtsamad tegevuspunktid olid Eesti Vabariigi aastapäeva pühitsemine, emadepäeva aktus, osavõtt koos leedulastega mitmete rahvuste kultuuripäevadest, sügispidu ja jõulupuu. Eesti Seltsi esindajad on võtnud osa Kesk- ja Ida-Euroopa ikestatud rahvaste kommunismivastastest demonstratsioonist ja koosolekuist. St. Catharinesi Eesti Seltsi panus Seedrioru juhatuses ja talgutöödel on olnud rahuldav. Märkimist väärib seltsi poolt Brock ülikoolile ja St. Catharinesi linnaraamatukogule annetatud prof. A. Vööbuse „Eesti rahva ajaloo" raamatud.

Valimistel valiti seltsi juhatusse esimeheks Evald Timusk, liikmeiks E. Hänilane, J. Eichenbaum, S. Laht, E. Piil, O. Pint, ja V. Pint. Revisjonikomisjoni K.H. Raudsepp, A. Altosaar ja E. Miil. Seedrioru juhatusse K. Varangu ja U. Kallip. Kesk- ja Ida-Euroopa rahvaste esindusse K.H. Raudsepp. Mitmekultuurilisuse Rahvaste Nõukogusse pr-d Liho ja D. Pint.

Karin Miilma – I.E.S. „Tulevik" esinaiseks

Inglismaa Eesti Selts valis oma viimasel peakoosolekul uude juhatusse: Karin Miilmaa — esinaine, Kristy Sheldon — sekretär-laekur, Rein Tisler — Lõuna-Inglismaa esindaja, Toomas Ojasoo — Kesk-Inglismaa esindaja ja Silvi Harris — Põhja-Inglismaa esindaja.

Jätkatakse senist tegevust, võetakse osa Euroopa Eestlaste III Laulupeost Leicesteris, jätkatakse eesti keele õppimist, senini eesti keelt mittekõnelevate noorte poolt Ene Läänemäe poolt eriliselt valmistatud kassett-lintide kaasabil, heliplaatide levitamine ja müük jätkub samuti. Tullakse kokku regulaarselt kas Hothorpe Halli või Catthorpe Manorisse, mis on lätlastele kuuluv endine mõis, nüüd puhkekodu. „Tuleviku" majanduslik olukord on hea, tänu heliplaatide müügist ja toetustest laekunud summadele.

-es

Kommentaarid

(Algus lk. 2)

Toronto Eesti Seltsi Lasteaia lapsed olid Toronto aktuse üheks osaks oma laululavastusega „Meie koome kangast", kus suurem hulk lehvitas Eesti lippe ja kuus põimisid sini-must-valgeid linte. Neile oli see näitlik isade maa sünnipäev, aga selle lavastusega põimiti aktusekülaliste südameis rahvuslik tunnetus sini-must-valgeks põimikuks, mis peab andma tugevust ja on lubaduseks aktusekõnede eesmärkide teenimisel.

See laululavastus polnud kõne, aga see oli sisukam kui ehk mõnigi möödunud nädalal kuuldud kõnedest. See oli noorte kontakt sini-must-valgete värvidega, millesse nad põimisid meie rahva tulevikulootused.

HA

Aumärgid võõrad, vahvus kuulus eesti sõdurile

EKL ja EÜS Vabadusristi kavaleride ja teiste sõjameeste austamine

Peale Eesti Vabariigi 64. aastapäeva aktust siirdus üks osa Eesti Majja järelkoosviibimisele, teine osa Tartu College'i Eesti Vabadusristi kavalere ja teisi sõjamehi austama. Ka see sündmus kujunes laiemaks kui vaid austamine, Korp! Sakala poolt korraldatud koosviibimisest võttis osa üle 100, peamiselt akadeemiliste organisatsioonide liikmeskonnast.

Eesti Korporatsioonide Liidu poolt kõneles austatavaile Ernst Vähi, öeldes et tänane päev kuulub meie vabaduse eest võitlejaile. Täna tunnustame kõiki neid, kes vabaduse võitsid ja ka seda hiljem püüdsid taastada, kõiki kes võitlesid vabaduse eest. Need on mehed, kes andsid võimaluse ühele generatsioonile vabana elada. Ka Teise maailmasõja ajal oli suund õige, aga liitlased olid valed. Paljud siirdusid ülelahe hõimudele appi, nagu võla tasumiseks. Soomepoiste löögijõud aitas kaasa Soomele vastupanuks. Eesti võitlejad olid õiged kangelased, mitte nagu praeguse ühiskonna kangelased, kes polegi kangelased, vaid väärjumalad. Tõelised kangelased on need, kelle teoks on vabadus ja iseseisvus. Need võivad olla tavalised inimesed, aga nende teod on jäänud legendaarseiks.

E. Vähi jätkas: Me kõik oleme võitlejad, peame veteranide eeskujul seisma vabaduse eest seni kuni meie sünnimaa pole vaba. See seisneb kultuurilises tegevuses. Akadeemilised organisatsioonid on alati rõhutanud rahvuslikke ideaale ja vaimu. Peame hoolitsema, et meie ideaalid edasi kanduksid ja hoiaksid vabaduse sädet.

Teisena tervitas sõjasangareid Eesti Vabariigi aupeakonsul I. Heinsoo, märkides et rahvas, kes ei austa oma ajalugu ja kangelasi on minevikuta, olevikuta ja ka tulevikuta.

Tänase kokkutulekuga austame tegelikult oma minevikku. On suur õnn, et võime meie keskel veel tervitada mehi, kes kord võitlesid Eestile vabaduse.

Samuti ka teisi võitlejaid. Eestil on rikas võitluste ajalugu alates Lembitust, läbi Jüriöö, Paju lahingute veel nii äsjaste sündmusteni kui 1974. aastani, mil miilitsapatrull tegi haarangu end varjanud metsavennale ja surmasid Kalev Arro; 1978. a. püüti Põlva lähedal kinni Prangli talumees August Saver, kes oli varjanud end 30 aastat aktsepteerimata fakti, et tema kodumaa oli võetud. Tiit Madissoni viimane kiri Permi oblastist, kus ta vanglakaristust kannab, tänab kõiki neid, kes on tema Pärnus olevat naist ja last pakkidega toetanud. Jüri Kuke saatuse kohta öeldakse kirjas, et „nad tapsid J. Kuke, mis jääb häbiplekiks N. Liidu vapikilbile. Kuid seal ütlevad võitlejad, et nad võivad meid saata Siberisse, aga meie vaimu nad ei murra. Elagu Eesti!" Niikaua kui on selliseid mehi, ei kao meie rahvas kunagi.

Eesti Üliõpilaste Seltsi poolt kõneles Ivar Nippak, öeldes et rahvaste tulevik ja õnn otsustatakse võitlusis, mis on omane ka eesti ajaloole. Vabadussõjas sõltus kõik eesti meeste tegevusest võitlusrindel. II maailmasõjas tuli jälle võidelda, praegu on vaid vaherahu ja kord tuleb aeg, et astume jälle võitlusse. Pöörduges sõjakangelaste poole, ta ütles: „Teie teod on eesti rahvale jõuks ja toetuseks, võtke vastu meie tervitus teile ja teie kaaslastele, kes langesid."

II maailmasõjas võidelnud meeste nimel kõneles korraldava Korp! Sakala poolt Ralph Viksten. Ta avaldas tänu kõigile Vabadussõjast osavõtnuile,

öeldes et nad rajasid selle aluse, mis võimaldas ka neil võidelda idast pealetungiva võõra ideoloogia vastu, mis püüab kogu inimkonda vormida.

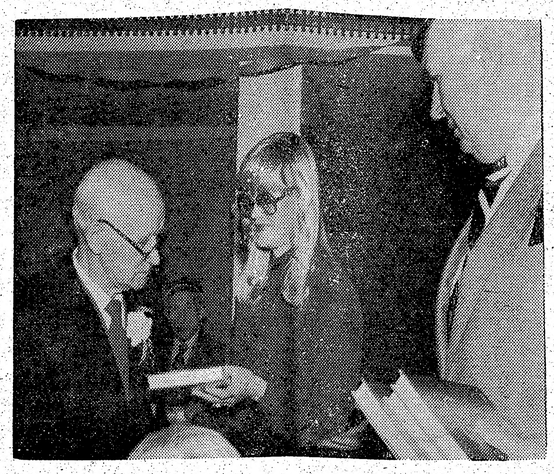

Korp! Sakala poolt korraldatud EKL ja EÜS sõjaveteranide austamisõhtul annetati Korp! Sakala poolt igale austatavale Korp! Sakala 75. aastapäevaks välja antud koguteos. Pildil Lilian Puust raamatut üle andmas kol. A. Tomanderile, paremal teadustaja ja II maailmasõja sõdurite poolt kõneleja R. Viksten. Foto: E. Liigand

Vabadussõja ja II maailmasõja ajavahemikul oli küllalt aega leiutada uusi relvi, millede tule- ja purustamisjõud olid mitmekordselt võimsamad kui Vabadussõjas. Kuna eestlased sõdisid II maailmasõjas ajaliselt umbes kolm korda kauem kui Vabadussõjas, seetõttu oli rohkem lahinguid, rohkem inimkaotusi, aga ka rohkem kangelasi. Aumärgid olid küll võõraste omad ja saadud võõraste mundrite kaudu, aga vahvus mille eest neid anti kuulus Eesti sõdurile.

Ta iseloomustas olukorda, öeldes et rinde sõjamees oli realist, ta võitles selle võimaluse eest, mis eesti rahvale oli veel jäänud. Teise, kolmanda ja muude võimaluste lugemise au kuulub tagala kangelastele. Poliitilistele riigiehitajatele peab kuuluma võimu monopol ja kui mõni teine ringkond püüab rahva enamuse soovil muudatusi läbi viia, leiab see ringkond end peagi ebasoosingus. See juhtus ka iseseisvuse ajal, kus mitmed Vabadussõja kangelased saadeti vangla müüride vahele. Saksamaal, varsti pärast sõda, laagripäevade alguses, sama poliitilist pärandit jätkajad isehakanud rahvajuhid salgasid oma sõduri ja nende võitluse vajalikkuse. Aga tol ajal sündis see peamiselt Ameerika valge saia nimel ja õnneks ei kestnud kaua. Nüüdki veel püüab meie vaenlane võltsitud dokumentide ja valetunnistajate kaasabil lavastada siin mandril nõiaprotsesse, et ruineerida Eesti sõjamehi. Kui vaenlase terasekild jättis puutumata rindevõitleja südame, siis hoolitsetakse nüüd selle eest, et tal oleks läbilastud hing.

Teise maailmasõja eesti sõjamehe hilisem elutee on olnud okkaline. Aga kõik need kannatused ja vintsutused, mis meid ei ole tapnud, on teinud meid ainult tugevamaks. Saatus on lubanud meil asuda siia vabale maale, kus meil on võimalus edasi võitlemiseks.

Nüüd on meie relvadeks sõna ja sulg, aga need relvad õige mehe käes tabavad valusamalt ja ulatavad palju kaugemale kui püssituli.

Nende relvadega tuleb säilitada ka meie keel, et püsiks eestluse meel. Koht maakeral, Eesti päriskodu on Jumala poolt antud, kuid seda kohta täita eesti inimestega on meie ülesanne. Aga me peame meeles pidama, et Jumal aitab ainult neid, kes ise end aitavad. Kuigi on veel öö, püsib salajane vabadustuli meie südameis kuni ükskord ehitame uue kodu, kus alusmüüri all on Eesti muld ja ülal Eesti taevas.

Oma kõne lõpul R. Viksten andis edasi haiglas oleva VR kavaleri Karl Kimmeli tervituse ja teatas, et Korp! Sakala kingib selle sündmuse puhul kõigile VR kavaleridele ja Soomepoiste Klubi esindajale Sakala 70. a. mälestusalbumi. Raamatud andis Lilian Puust major B. Leemanile, kol.ltn. A. Tomanderile, kapten-major N. Valgele, P. Kassile ja Soomepoiste esindajale E. Martenile.

Soomepoiste Klubi esimees E. Marten kirjeldas lühidalt Soome sõjaväe väljaõppe erinevusi, kus igale sõdurile anti üksikvõitleja väljaõpe.

Eestlased on kogu aja minevikust alates võidelnud, ka pagulasajastul, kõik Eesti vabaduse taastamiseks ja võitlusvaimu säilitamiseks.

Püüame seda vaimu võitmatuna hoida.

Vabadussõja veteranide poolt vestles oma sõjamälestusist N. Valge, kes koolipoisina oli alustanud oma karjääri Tartus, kuid sealt üle läinud mereväkke. Lõppsõnas tänas R. Viksten veel kõiki kaasaaitajaid EKL ja EÜS nimel.

Neli Korp! Estica liiget Eesti Sõjaveteranide austamisõhtul. Vasakult aktusekõneleja Olaf Tammark, Hans Lupp, E.V. aupeakonsul Ilmar Heinsoo ja Harald Teder . Foto: E. Liigand

EESTLASED MAAILMARADADEL

● Connecticutis ilmus Joe Libermanni sulest teos „The Legacy", milles antakse huvitav ülevaade Connecticuti poliitikutest ajavahemikul 1930—1980. Teos on illustreeritud Edmund Valtmani karikatuuridega.

● Eeva Niinivaara, sündinud Pedriks, kauaaegne eesti keele lektor Helsingi ülikoolis saab 20. dets. 80 aastaseks. Juubilar on esinenud ka luuletajana E. Pälluri varjunime all. Juubilari puhul on toimetanud ta endised õpilased pühendusteose, mida tutvustame edaspidi.

● USA Lennuväe 1. leitnandina Saksamaal, Ramsteini baasis teeniv Toivo H. Nei dekoreeriti äsja teise US Air Force Commendation medaliga kiiduväärse teenistuse eest peakorteri public affaires ohvitserina. Enne Ramsteini teenis ta Inglismaal Upper Heyford briti lennubaasis ja siis Guamis, Andreseni baasis, samal alal. Alates karjäärist sõjaväes, oli ta informatsiooniala spetsialistina teenimas Lennuväe Akadeemias, Colorados. 1. ltn. T. H. Nei lõpetas enne lennuväkke siirdumist New Yorgi osariigi ülikooli bakalaureuse ja Vanderbilti ülikooli Tennessees magistrikraadiga

Tiit Madissoni avalik kiri Siberist

Eesti Vangistatud Vabadusvõitlejate Abistamiskeskusele Rootsis on saabunud Permi sunnitööl aagris nr. 389/37 viibiva Eesti vabadusvõitleja Tiit Madissoni avalik kiri, mis kannab 23. augusti 1981. a. kuupäeva ja on määratud Vaba Eesti üldsusele ning kõikidele eesti organisatsioonidele ja kõikidele isamaaliselt mõtlevaile rahvuskaaslasile. Kirjale lisatud märge pärineb okupeeritud kodumaal asuvailt edasisaatjailt.

Vaba Eesti üldsusele, kõikidele Eesti seltsidele ja organisatsioonidele, Eesti Vangistatud Vabadusvõitlejate ..... Abistamiskeskusele, „Eesti Päevalehe" toimetusele Stokholmis, kõikidele isamaaliselt mõtlevatele rahvuskaaslastele.

AVALIK KIRI

Esmalt tahaks oma kirjas avaldada siirast ja südamest tulevat tänu kõikidele kodanikele ja organisatsioonidele, kes on toetanud minu Eestis elavat perekonda nii moraalselt kui materiaalselt neile raskel ajal. Ajal, mil väikselt pojalt on võetud isa ja naiselt armastav abikaasa.

Eraldi tahaks ära märkida stokholmlase Ants Kippari omakasupüüdmatut abi ja toetust. Teie poolt organiseeritud toetus on kodumaal tõenduseks, et võõrsil elavad eestlased tunnevad kaasa ja abistavad Eestis puhkenud demokraatlikku liikumist, mille eesmärgiks on häbiväärse Molotov-Ribbentropi 23. aug. 1939. a. salakokkuleppe tagajärgede likvideerimine, et Eesti rahvas saaks uuesti oma põlisel kodumaal tõeliseks peremeheks ja võiks uuesti astuda sõltumatute maailma rahvaste perre.

Loomulikult praegused võimumehed ei saa sallida sellist olukorda, et paljud kodanikud julgevad avalikult avaldada oma mõtteid ja poliitilist meelsust. Selle tunnistajaks on fakt, et 1981. a. esimesel poolel peeti Eesti NSV Ülemkohtus kinniste uste taga maha neli poliitilist kohtuprotsessi teisitimõtlejate rahvuslaste üle. Viis inimest mõisteti erinevateks tähtaegadeks sunnitööle ja asumisele, nende viie hulgas oli ka nende ridade autor. Jäädavalt on meie hulgast lahkunud üks süüdimõistetuist, eesti rahva jäädavalt mahapesemata häbiplekina nõukogude võimuorganite vapikilbile, ustava patrioodi Jüri Kuke nimi jääb igaveseks ajaks eesti rahva südamesse. Teadku kõik, et meid võib küll ülekohtuselt karistada, kuid murda meid ei suudeta. Ei suuda seda ka nõukogude laagrite okastraadi taga veedetud aastad.

Täna, selle kirja kirjutamise päeval, möödub 42. a. lepingu allakirjutamisest, mille salaklausel määras meie rahumeelse rahvusriigi edasise saatuse ja meie rahva käekäigu pikkadeks aastakümneteks. See päev on meie rahva alanduse ja häbi päevaks. Soovin, et võetaks teadmiseks minu ühinemine ajaloolise 45 Baltimaade kodaniku märgukirjaga 23. aug. 1979. a. dokumendiga, mis maailmas on tuntuks saanud „Balti apelli", ehk „Balti harta" nime all ja milles kutsutakse üles 23. aug. 1939. a. salakokkuleppe tagajärgede likvideerimisele.

Palav tervitus kõikidele demokraatlikult mõtlevaile eestlastele kõikjal maailmas. Elagu vaba Eesti!

Permi oblast, 23. aug. 1981. a.

Tiit Madisson

Märkus: Kiri on salaja välja toimetatud Permi oblastis asuvast nõukogude poliitvangide laagrist nr. 389/37, kus kirja autor kannab karistust. 20. okt. 1980. a. ta arreteeriti süüdistatuna nõukogudevastases agitatsioonis ja propagandas. 14.—15. mail 1981. a. mõisteti ta salajasel kohtuistungil 4 aastaks sunnitööle ja kaheks aastaks asumisele. Tema abikaasa Elviira ja 6-aastane poeg elavad Eestis, Pärnu linns, Angerja tänav 2a korter 1.

Aidake kaasa
„VABA EESTLASE"
levikule, sellega aitate kaasa eesti keele säilitamisele!

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

	Maksab Kanadas:	Väljaspool Kanadat:
Aastas	$45.—	$55.—
Poolaastas	$24.—	$29.—
Veerandaastas	$13.—	$15.—

KIRIPOSTIGA + SAATEKULU

	Kanadas:		Väljaspool Kanadat:
aastas	$49.—	+ $39.—	$44.—
poolaastas	$26.—	+ $19.50	$22.—
veerandaastas	$14.—	+ $ 9.25	$11.—

VÄLJASPOOL KANADAT ja USA-d:
LENNUPOSTIGA aastas $49.—, poolaastas $26 ja veerandaastas $14.— + SAATEKULU — aastas $66.—, poolaastas $33.— ja veerandaastas $16.50

Aadressi muudatus 50 centi. Üksiknumbri hind 60 centi

Kanada aadressidele palume märkida „POSTAL CODE" ja USA aadressidele „ZIP CODE"

Pangatshekk või rahakaart kirjutada Free Estonian Publishers nimele.

Tellimine saata:
VABA EESTLANE
1955 Leslie St., Don Mills, Ont. M3B 2M3

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavalise / kiripostiga alates ..... 19..... Tellimise katteks lisan $..... siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).

Nimi .....

Aadress .....

.....

.....

.....

ARMAST ABIKAASAT JA VENDA

KARL AREND'IT

sünd. 20. jaanuaril 1910 a. Vaabinas

surn. 6. märtsil 1982. a. Torontos

mälestavad sügavas leinas

abikaasa ENNI

ÕED ja VENNAD perekondadega Eestis

Armast korp! Sakala sõpra

KARL KIMMEL'it

VR II/3

mälestavad leinas

ENDEL BERENDSEN abikaasaga
EDUARD KUUSKNE abikaasaga
VIKTOR RUUSE abikaasaga

Avaldame kaastunnet abikaasale, pojale ja tütrele abikaasa ja isa

KARL KIMMEL'i

surma puhul

EINO KURIS abikaasaga
BRUNO LINDRE abikaasaga
MAIDO SILM abikaasaga
VELLO SILM abikaasaga

Raske haiguse läbi lahkus meie hulgast vil!

KARL KIMMEL

Sündinud 17. märtsil 1901
Surnud 4. märtsil 1982 Torontos

Mälestab sügavalt leinates

korporatsioon SAKALA

ARMAS KAASVÕIMLEJA

ENE-MAI ORAV

Sind mälestavad leinas
Kalev Estienne ja Sinu endised võimlejakaaslased

VIRVE KRUUSBERG-POCHWOLOWSKE
MALLE KOMISSAAR-TOCCE
MARE LAENDE
KARMEN KRUUSMÄGI
JUTA LUGUS
MARGIT VIIA
TIIU PEARENS-RAND
SUSAN PENTINEN-HARBALIK
LEELO VAPPER
VILJA VAPPER
VIIU KREEM-TOMARKEN
EVELYN KOOP

Lahkus surma läbi kopr! Sakala vilistlane

KARL KIMMEL

Mälestab leinas

EESTI KORPORATSIOONIDE LIIT

LAHKUNUD VABADUSRISTI KAVALERI

KARL KIMMEL'it

VR II/3

mälestavad leinas

RUDOLF MATHIESEN abikaasaga
HANS MERET abikaasaga
ERVIN MÄGI abikaasaga
VIKTOR SOVA abikaasaga
EVALD TIKENBERG abikaasaga
ALEKSANDER TOIGER abikaasaga
ERVIN VARAMÄE abikaasaga
RALPH VIKSTEN abikaasaga

Armast perekonnasõpra

KARL AREND'it

mälestab

perekond KOEL

Armast sõpra

KARL AREND'it

mälestab kurbuses

TORONTO PENSIONÄRIDE KLUBI BRIDZHIRING

Lahkus igavikku meie armas sõber

KARL AREND

Mälestavad kurbuses

PETER ja HELMI-LAANISTE
EDUARD ja ÕIE ROOMETS
HUGO ja MILDA ELVIKO
LINDA SILM
FRIDA SAARSE
LINDA LEIS

Armast sugulast

KARL AREND'it

mälestavad leinas

LINDA, ELMAR
REET, RIINA
SYLVIE, HILLAR

Armast sõpra

KARL KIMMEL'it

VR II/3

mälestavad kurbuses

ANTS AUG perekonnaga
ASKO KUTTI perekonnaga
PEETER OJA perekonnaga
HARRY SIMM

Murray E. Newbigging
MATUSEMAJA

Aastakümnete kogemus eestlaste teenimiseks. Oskuslik nõuanne ja mõõdukad hinnad.

M. WAYNE HAMILTON
(lõunapool Eglintoni)
Funeral Direktor

733 Mount Pleasant Rd.

Helistada tel. 489-8811 ● 489-8002

Voldemar Haas surnud

4. veebruaril suri kunstnik ja Eesti teatrite lavadekoraator ning õppejõud prof. Voldemar Haas. Ta on sündinud 2. juunil 1898 Pärnumaal Tori vallas. Kunstialase erihariduse omandas aastail 1919—1923 kõrgemas kunstikoolis „Pallas". 1923. aastast alates töötas ta dekoraatorina „Vanemuise" teatris, kus kuni 1937. aastani kujundas rohkem kui 250 lavastust. Aastail 1937—1958 töötas ta „Estonia" teatrile. Aastail 1944—1967 töötas ta dekoraatori töö kõrval Kunstiinstituudi õppejõuna, kelle juhendamisel on üles kasvanud terve põlvkond eesti noori teatrikunstnikke.

Oskar Lutsu abikaasa suri

2. jaanuaril, oma 90. sünnipäeva eel, suri eesti kirjaniku Oskar Lutsu lesk Valendina. Ta abiellus kirjanikuga 1917. aastal ja on võtnud osa oma abikaasa loomingurõõmudes ja -muredest. Pärast O. Lutsu surma pidas ta oma kohuseks jagada O. Lutsu loomingu austajaile mälestusi kooselatud aastaist. 1964. aastal loodi nende kodust O. Lutsu majamuuseum, kus ta oli alati valmis omalt poolt tutvustama kõike kirjanikuga seotut. Trükis on avaldatud hulk mälestusi abikaasast. Kirjandusmuuseumile andis ta üle O. Lutsu käsikirjad, majamuuseumile raamatukogu ja mälestusesemed.

KIRIKUD

TORONTO EESTI ADVENTKOGUDUS
804 Broadview Avenue
(Allmaaraudtee vastas)
691-2848

Laup., 13. märtsil kell 11 e.l. JUMALATEENISTUS, jutlutab Olev Tralla, kell 9.30 homm. piiblitund ainel: „Kurjuse juur". Kõik teretulemast!

TORONTO EESTI BAPTISTI KOGUDUS
883 Broadview Ave.
Tel. 465-0639
Pastor K. Raid
36 Bards Walkway,
Willowdale, Ont. M2J 4T9
Tel. 499-6488.
„VABADUSE KUULUTUSE" raadiosaated igal pühapäeval kell 3 p.l. WHLD 1270 kc.

Pühapäeval, 14. märtsil kell 10.15 homm. pühapäevakool, kell 11.00 homm. JUMALATEENISTUS, kõneleb Victor Krabi, solist A. Kaups.

Kell 6.00 õ. KUULUTUSKOOSOLEK, kõneleb Harry Eller, segakoor.

EELTEADE: pühap., 21. märtsi jumalateenistusel kõneleb dr. Evald Mänd.

E.E.L.K. PEETRI KOGUDUS
317 Mt. Pleasant Rd. Toronto
Ont. M4P 2L1.
Hooldaja õpetaja Udo Petersoo
Organist dr. Roman Toi
Õp. O. Puhm (pikemal puhkusel)

Kolmap., 10. märtsil kell 7 õ. PALVETEENISTUS, peab T. Kass.

14. märtsil kell 11 homm. TÄISKOGU JUMALATEENISTUS, teenib piiskop K. Raudsepp. Kell 10.15 esineb L. Avesson oma kooli orkestriga.

Ingliskeelne JUMALATEENISTUS kell 9.30 homm. Pastor R. Wukash.

Kolmap., 17. märtsil kell 7 õ. PALVETEENISTUS, peab K. Kaur.

Pühap., 21. märtsil kell 11 hommikul JUMALATEENISTUS. Teenib pastor O. Gnadenteich. Leerieelsed.

Igal pühap., piiblitund kell 10 ja pühapäevakool kell 11.

Naisring igal kolmapäeval kell 5.

Peetri koguduse nõukogu on õpetaja kandidaadiks üles seadnud pastor Andres Tauli, kelle valimine toimub täiskogus 14. märtsil 1982.

TÄISKOGU KOOSOLEK toimub Peetri kirikus pühap., 14. märtsil 1982 kell 12.15. Päevakord: koosoleku rakendamine, 2) uue õpetaja valimine, 3) üldine informatsioon, 4) tegevuse aruanne, 5) 1981. a. majanduslik aruanne, 6) 1982. a. eelarve, 7) algatatud küsimused.

Pastor U. Petersoo kõnetunnid tel. 624-6128 esmasp. ja neljap., kell 7—9.

Kantseleitunnid teisip. kell 6—8 ja neljap. 2—4. Kiriku tel 483-5847.

TEADAANNE Eesti Maja aktsionäridele

A/S. Eesti Maja Torontos korraline peakoosolek toimub pühapäeval, 21. märtsil 1982. a. algusega kell 11.00 päeval, Eesti Maja suures saalis, millest kõiki aktsionäre palume lahkesti osa võtta.

Päevakorras:

1. Koosoleku avamine ja rakendamine
2. Tegevus ja majanduslikud aruanded
3. Tegevuskava ja eelarve
4. Valimised
5. Koosolekul algatatud küsimused
6. Läbirääkimised

Kui ettenähtud kellaajaks kvoorumi kohal ei ole, siis peetakse koosolek üks tund hiljem, vaatamata kokkutulnud aktsionäride arvule.

Neil aktsionäridel, kes soovivad peakoosolekust osa võtta volituse alusel, on võimalik oma aktsiate hääli ülekanda mõnele teisele Eesti Maja aktsionärile vastava volituse kaudu. Organisatsioone palume oma esindajad peakoosolekust osavõtmiseks varustada vastava volitusega.

Aktsionärid, kes on aadressi muutnud, palutakse teatada Eesti Maja juhatusele.

Lugupidavalt

O. PIIL Esimees — **A. VAHTRA** Sekretär

Toronto Eesti Meeskoori perekondlikul E.V. 64. aastapäeva tähistaval koosviibimisel laulis koor E. Tobrelutsu juhatusel. Foto: Vaba Eestlane

Kirjanditevõistluse autorid tehti teatavaks

Noorte omaloomingu-õhtu mitmekülgse vaimse ja esitamisoskusliku sisuga

Möödunud reede õhtul toimus T. E. Keskkooli omaloomingu-õhtu 1982. Eesti Maja suures saalis võtsid ühel saali küljel kohal sisse kuni 150 külalist, teisel poolel arvukas õpilaspere, kellest suurem osa olid rahvarõivais. Sündmuse tegi seekord eriti huviäratavaks asjaolu, et sellel õhtul tehti teatavaks kirjanditevõistlusel auhinnatud tööde autorid, avades tööde juures olnud suletud ümbrikud, kellele siis ka kohe auhinnasummad üle anti.

Keskkooli õpilastelt oli pikk kava. Selle avas lühema palvusega õpilane Andres Loorits, tänades Taevaisa, et kõikide rahvaste hulka on loodud ka eesti rahvas.

Järgnevas avasõnas koolijuhataja E. Marten ütles, et eesti koolid maailmas on juba töötanud 40 aastates kohtades, kus on lapsi vastavalt kohalikule olukorrale ja võimalustele.

Sellejuures on tulnud kogeda raskusi, mida tavalistes koolides üldse ei ole.

Eesti koole on toetanud eesti organisatsioonid, kuid suuremas osas on see olnud lastevanemate oma majandada, kui nüüd töötavad koolid kindlakskujunenud struktuuriga.

E. Marten selgitas keskkooli kevadist kolmepäevast väljasõitu Lakewoodi, kus ollakse New Yorgi ja Lakewoodi eesti koolide külalisteks 21.—23. mail. Noorte sõiduvõimaluste kergendamiseks korraldatakse lugemismaraton, kus noortele iga loetud lehekülje eest teatud summa lubatakse maksta.

Lõpuks ta peatus kirjanditevõistluse juures, millele saabus 74 tööd,

kus zhüril hindas töid sisuliselt, keeleliselt ja kuivõrd teema lähedal seisti.

Tööd on mitmekülgse teemavalikuga ja näitavad noorte autorite elu- ning maailmanägemist.

Kavalises osas laulis keskkooli laulurühm Anne Tülli juhatusel ja Peeter Sõrra akordionisaatel rahvaliku „Noorus on ilus" ja Marie Heibergi sõnade viisistuse „Käisin üksi tähtevalgel".

Tutvustamaks kuulajaid auhinnatud töödega oli õhtu kavas mitu esimese auhinnaga vääristatud tööd. Esimeseks luges Karin Jürman 13—15-aastaste vanusegrupis auhinnatud nimemärki „Preili X" töö „Olen ja jään eestlaseks", hiljem Ingrid Jürman luges kuni 10-aastaste grupis „Rääbakuti" nime all sissesaadetud töö „Minu koduloom Peedu", Kristi Lüdig luges 11—12-aastaste vanusegrupi parimaks hinnatud töö „Linnulapse" nimemärgi all „Minu sõber" ja Sandra Rannu luges 13—15-aastaste grupis auhinnatud „Heeringa" nimemärgi all sissesaadetud töö „Unenägu".

Kõik tööd näitasid head eesti keele oskust ja küllaltki rohket sõnavara, ka ettelugejate keelel polnud võõraid rõhke, vaid päris sorav keeleoskus.

Omaloomingu palade vahele oli sobitatud muusikat. Lisa Abe esitas klaveril R. Goddeni „Vespers", flöötide kvartett, koosseisus Tiina Sermat, Karin Jürman, Ingi-Mai Loorand ja Siiri Oder esitasid paar helitööd ja keskkooli laulurühm esitas veel kolm laulu kergemas zhanris.

Omalooming koosnes referaatidest, luuletustest ja lühemaist proosapaladest. Mihkel Jürima kirjeldas oma referaadis kommunismi iseloomu ja arengut, Allan Kruuv ja Karl Konze esitasid oma talveluuletusi, Hillar Sõrra luuletuse, Tarmo Soots kirjandi, Selina Reiman luuletuse,

Ingi-Mai Loorand referaadi järeleandmatust armastusest, Tiina Hubel ja Peeter Sõrra kaasõpilasi karakteriseerivaid humoristlikke värsse,

Erik Türk kirjeldas oma pikkusega seotud probleeme ja Cindy Härm esitas luuletuse. Noorte kirjanduslikud tööd näitasid nende võimeid eesti keeles kirjanduslikult luua.

Viimases osas oli kooli kahe rahvatantsurühma esinemised. Nooremat juhatas Ellen Salumets-Tüll, akordionil saatis Ellen Valter, teist Anne Tüll ja P. Sõrra saatis akordionil.

Kirjandite võistluse eel tutvustas koolikomitee esimees H. Lupp kirjanditevõistluse tagajärgi,

milleks mitmed organisatsioonid andsid auhindadeks toetusi, nende hulgas suurimana Eesti Sihtkapital Kanadas $1000.

H. Lupp avaldas tänu žhüriile hindamise ja organisatsioonidele auhinnaraha eest.

Auhindade kätteandmisele asumisel tuli suletud ümbrike avajaks EKN koolikomisjoni esimees ja võistluste juhataja koolijuhataja E. Marten, alustades nooremate, kuni 10-aastaste grupiga. Ümbrike avamisel selgus, et „Rääbakuti" nime all sissesaadetud töö „Minu koduloom Peedu" autoriks oli Ricky Hiir (auhind $70), teine koht Ellen Silm ($55), kolmas Peter McConnon ($45), neljas Risto Leivat ($35), kuna viiendale kohale tulnud Marja-Leena Roos, kuuendale kohale tulnud Kristiina Nõu ning seitsmendale kohale tulnud Igrid Laar said auhindadeks raamatuid.

Teises vanusegrupis, 11—12-aastased sai I auhinna „Linnulapse" nime all saadetud töö autor Riina Kindlam ($100), teise auhinna Björn Viir ($75), kolmanda auhinna Alar Petersoo ($55), neljanda Ingrid Kängsepp ($45), viienda Lisa Merike Soots ($30), kuuendale kohale tulnud Anne Pedelile ja seitsmendale kohale tulnud Tiina Pedelile olid auhindadeks raamatud.

Kolmandas vanusegrupis, kus oli eriti rohkearvuliselt osavõtjaid, oli otsustatud välja panna 2 esimest, 2 teist, 2 kolmandat ja 4 neljandat auhinda.

Esimese auhinna „Heeringa" nimemärgi all sissesaadetud töö „Unenägu" autoriks oli Pia Metsala (125), teise I auhinna autoriks osutus Sandra Rannu ($125),

II auhinna Tiina Sermat ($100), ja Rutt Küng ($100), III auhinnad Karin Jürman ($75) ja Ingrid Silm ($75), IV auhinnad Kristi Lüdig ($50), Mihekel Jürima ($50), Tiina Hubel ($50) ja Karl Konze ($50).

Neljandas vanusegrupis 16—17-aastased anti välja üks teine auhind, autoriks osutus ümbriku avamisel Aino Anto ($125).

Neljandas grupis 18-aastased ja vanemad oli „Noore patrioodi" nimemärgi all kirjutatud töö „Noored eesti ühiskonnas" autoriks Peeter Spirka. Kuna sellele tööle, kui parimale eesti noorte probleemide vaatlusele, määrati Eesti Noorsoo Kasvatuse Seltsi Tütarlaste Gümnaasiumi auhind $200,

siis andis selle üle kooli vilistlane Liis Juske,

kes selle juures selgitas kooli mälestusalbumi väljaandmist ja sellega tekkinud ülejääki, mida kasutatakse noortetööks.

Noored laureaadid olid kõik kohal ja näisid ilmse kaasaelamisega sündmuse tähtsust mõistvat.

Lõppsõnas koolikomitee esimees H. Lupp tegi kokkuvõtte 24. veebruaril lõppenud eesti keele- ja kooliaastale, millest mõned üritused veel lõpetamata. Ta ütles, et kuigi aasta on lõppenud, peavad need sihid ja mõtted edasi püsima. Aasta tähistamiseks otsustas koolikomitee välja anda rinnamärgi, mida soovitas alati kanda, eestlaste keskel aga rääkida eesi keelt.

H. Lupp iseloomustas ka E. V. aktusel väljakuulutatud perekonna ja kodu aastat.

Kuna kool, kodu ja ühiskond moodustavad meie rahvusliku elu aluse, selletõttu on järgmine aasta pühendatud ülemaailmselt kodule ja perekonnale, sest kodu on eesti elu hoidjaks ja tuleviku elustajaks.

Lõpuks ta märkis, et hiljutisel EKN väliskülaliste vastuvõtul vääristati EKN teenetemärgiga mõlemaid koolijuhatajaid Edgar Martenit ja Henn Ründvat nende rahvusliku tegevuse eest eesti ühiskonnas, millega ka koolitöö on saanud tunnustuse.

Omaloomingu õhtu lõppes ühise eesti hümniga, misjärele peale lühemat vaheaega pandi võimendajad diskomuusikaga mürisema ja vanem generatsioon taandus saalist, kus jätkus noorte seltskondlik tegevus.

Eesti vaimu pole suudetud murda

Kolmapäeval, 24. veebr. toimus Hamiltonis Eesti Vabariigi 64. aastapäeva ekumeeniline jumalateenistus ja aktus. Kaastegevad olid praost E. Lepik, dr. A. Laur ja koguduse õpetaja abipraost T. Nõmmik. Teenistust kaunistas H.E.S. Segakoor E. Purje juhatusel J. Sibeliuse „Finlandiaga". Jutlustas dr. A. Laur, millest läbis niidina vabaduse mõiste, mis on väga relatiivne. Sellel on aga hoopis sügavam mõiste siis, kui see on rajatud õiglusele, tunnetades tõde, teeb see kõiki vabaks.

Järgnes vahetult samas E.V. aastapäeva aktus, kus teadustajaks oli ngdr. M. Koger ja õhtune lipuvalve oli Hamiltoni Eesti Võitlejate Ühingu liikmete ja skautlike noorte hooleks. Aktuse alguses luges M. Koger ette EKN-i läkituse 64. aastapäevaks, millele järgnes Adar Voode poolt Vabadussõja veteranide austamine. A. Voode mainis, et read hakkavad aastatega hõrenema ja neid mehi, kes 64 aasta eest raiusid relvadega tee vabadusele ja kuulusid H.E.S.V. ridadesse, oli 17, järel vaid 3: Hamiltonist Karl Ranna ja Johannes Sumberg, Wellandist Otto Pintman. Tänuks kinnitati neile lill rinda.

Lagenute mälestuseks oli sõna H.E.V.Ü. abiesimees H. Lemberil, kes oma lühikeses sõnavõtus nimetas, et tänane päev on tähtsaim ühe rahva ajaloos.

Kuigi oleme kaks kolmandikku Vabariigi ajast veetnud paguluses ja kodumaal hävitatakse süstemaatiliselt Eesti maad ja rahvast, on siinsetele eestlastele jäetud kohustus nende poolt, kes andsid oma elu meie vabaduse eest!

Vaikses leinaseisakus mälestati harduses langenuid, kuulates organist E. Rammo orelihelidel „Muru kasvab mulla peale".

Aastatega tavakssaanud stipendiumite üleandmine toimus H.E.V.Ü. sekretär E. Lindaja poolt, kes lausus, et ühingu stipendium oli mõeldud eesti noorele, kes läheb edasi õppima kõrgemasse sõjakooli. Kahjuks pole tänaseni siin linnas sellist kandidaati leidunud. Vaatamata praeguse aja arusaamadele, oleneb ju iga riigi pädevus tema sõjaväest. Kui meie generatsioon pidi oma raamatud vahetama peatselt relvade vastu, oli see meie püha kohus. Nii on ka praegu iga eestlase, noore kui ka vana, kohus teha kõik, et Eesti saaks jälle vabaks. Selle aasta tubli noor ja stipendiumi saaja oli prl. Helga Malberg, kes jatkab oma õpinguid Hamiltoni McMasteri ülikoolis. H.E. Seltsi stipendiumi andis üle seltsi abiesimees H. Bohl, tubliks nooreks Andres Tamm, kes samuti jatkab õpinguid siinses ülikoolis.

Muusikalises osas H.E.S. segakoor kandis ette R. Pätsi „Ühte laulu tahaks laulda" ja T. Vettiku „Sa oled nii armas mulle", E. Purje juhatusel.

Aktusekõnelejaks oli praost, ülempreester E. Lepik, kes mainis, et igal ühiskonnal on alati midagi, mis teda seob, mille eest ta seisab ja mis on talle püha.

Kristlik ühiskond peab selleks Jeesuse õpetust. Igal rahval on ta isamaa, keel, mis vormib ta ühiseks tervikuks ja sunnib igat liiget seisma nende väärtuste eest.

Sama tunnetus on meid tänagi siia toonud, et tähistada 64. E.V. aastapäeva. Vabadussõda oli meie rahva esimene imetegu, väike rahvas võitles ja võitis. Õnneaeg oli aga üürike — 21 aastat, kuid selle lühikese ajaga suutsime palju. Viidi läbi maareform, ehitati üles haridussüsteem, mis andis kõrgema hariduse ja oli rahva arvuga võrreldes kõrgem kui mujal riikides. Sotsiaalreform jäi kahjuks lõpule viimata, kuna saabusid ajad, mis tõid halli varju tervele Euroopale — II maailmasõda ja meile kaks okupatsiooni — punase ja pruuni.

Kui 1945. a. tehti rahu liitlaste vahel, oli võidujoovastuses terve maailm, kuid see muutus inimajaloo suurimaks ja dramaatilisemaks faasiks. Rahu tehti, kusjuures ulatati N. Liidule hõbetaldrikul maad ja rahvad ning Valgest merest Musta mereni langes raudne eesriie. Maailmas on aegade vältel olnud palju vallutajaid, kuid tänapäeva suurim vallutaja on N. Liit oma võimsate sõjamasinate ja hirmsa valega. Sel absoluutsel valel on nii suured tegurid ka siin, et hirmutab meidki, kuid ometi läänemaailm ei taha seda näha. 43 a. on möödunud võõra võimu kamitsas kodumaal. Kahtlemata meie pessimism on õigustatud ja jääb küsimuseks: kas meil ja maailmal pole midagi head ees oodata? Viimasel ajal on hakanud lahedamad tuuled puhuma „Valgest Majast" president Reagani poolt. Sel mehel on julgust ja ausust, mille tõttu Moskva naeratus jääb päev-päevalt kitsamaks.

President on võtnud teise suhtumise maailma, põhimõttega „kui sa pole valmis vabaduse eest võitlema, pole sa seda vabadust väärt!"

Need värsked tuuled toovad lootuse, et see pikk ja pime aeg on möödumas, uus ajastu nõuab tõde. Ükskord saabub aeg „kus peerud taas kahel otsal löövad lõkkele". Pidage vastu, veel pole kadunud kõik, lõpetas kõneleja oma huvitava kõne.

Lõppsõna oli H.E.S. esimehel Olav Sepp'al, kes tänas kõiki organisatsioone abi ja koostöö eest aktuse korraldamisel. E.V. 64. aastapäeva pidulik aktus lõppes ühise Eesti hümniga.

Lugeja kirjutab:

Selgituseks õpetaja kandideerimise korrast

Teie lehe 4. märtsi 1982 numbris ilmus lugejakiri „Killustamine kirikus — kelle huvides?", millele oli anonüümselt alla kirjutanud „Kirikusõber". Kuna selles kirjas on Peetri koguduse nõukogule ette heidetud diktaatorlikku ja mittesirgejoonelist teguviisi uue õpetaja kandidaadi ülesseadmisel, siis avaldame kahetsust, et „Kirikusõber" ilmselt ebatäpsete andmetega ja ebatäielike arusaamadega just seda killustamist ja lõhkumist edendab, milles ta koguduse nõukogu näib süüdistavat.

Meie soovitame temal ja teistel asjahuvilistel lugeda sõnumit „Õpetaja valimine Peetri koguduses", mis ilmus samuti Vaba Eestlase 4. märtsi 1982 numbris (lk. 4) ja mis on kooskõlas nõukogu poolt koguduse ringkirjas avaldatud andmetega.

Siinjuures olgu selgituseks lisatud, et mõlemad pastorid, kes avaldasid soovi kandideerimiseks, olid kahekesi koos juhatuse koosolekul, kui nad mõlemad kinnitasid, et nad on nõus kandideerima sel puhul, kui nad oleksid ainukeseks kandidaadiks, ja et nad ei ole huvitatud teineteise vastu täiskogu ees kandideerimisest. Kuidas saab siis ette heita „diktaatorlikku ühekandidaadi eelistamist", kui nõukogu ühe kandidaadi üles seadis vastavalt sellele, mida mõlemad sooviavaldajad ise soovisid?

Sooviksime ka selgitada, et isik, kes teatab, et ta soovib kandideerida, on „kandideerimiseks sooviavaldaja", kuna „kandidaat" on ainult see isik, keda nõukogu on EELK Põhimääruste kohaselt kandidaadiks üles seadnud.

Me loodame, et „Kirikusõber", kui ta Peetri koguduse liige on, tuleks täiskogusse 14. märtsil 1982, ja seal oma nime avaldades neid asju arutakse ja ka oma informatsiooni allikad teada annaks.

Peetri koguduse nõukogu nimel

ANDRES TORK, esimees
EDUARD KAASIK ja
REIN LÄTE, abiesimehed

Kalameestel oli õnne

Toronto Eesti Õngitsejate ja Jahimeeste Seltsi esimene kalapüügi võistlus sellel aastal toimus Simcoe järve jääl Royal Beach'is 20. veebr. Suurima kala püüdjaks osutus A. Nõmm 7 naela ja 8 untsilise hauiga. Seega kaitses ta Kaljo Laanemetsa mälestusrändauhinda 1982. aastal. Teisele kohale tuli Lia Mai Barras 3 naela ja 3untsilise siiaga, kolmandaks K. Paap 3 naela ja 12 untsilise hauiga.

Seltsi juhatus tänab kõiki Royal Beachi kalasportlasi, kes oma lumesaanidega võistlusest osavõtjad järve jääle sõidutasid ja tagasi F. Aadli suvila juurde, kus toimus soojas ruumis auhindade väljaandmine ja kuumade viinerite söömine.

P.s. Palume mitte äraunustada teist kalapüügi võistlust Simcoe järve jääl 13. märtsil s.a.

Juhatus

Nixon hoiatab USA valitsust

NEW YORK — Endine USA president Richard Nixon on hoiatanud, et erivaated Taivani ja muudes sellega seotud küsimusis ei tohi ohustada Hiina ja USA suhteid. Nixon ütles „New York Times'is" avaldatud artiklis, et mõlemad pooled peavad tunnustama USA ja Hiina Rahvavabariigi vahekorda. Kumbki ei tohi teha midagi, kaasaarvatud Taivani küsimuses, mis ohustaks seda vahekorda. Hiina ja USA on pidanud salaja läbirääkimisi Pekingis, katsudes elimineerida Hiina opositsiooni Ameerika relvade müügiks Taivanile. Nixon ütles, et see oleks rumalus katsuda „päästa" Taivani, kaotades sellega Hiina. Kui Hiina libiseks tagasi N. Liidu orbiiti, kalduks maailma jõutasakaal ülekaalukalt läänemaailma vastu.

TORONTO EESTI VABAKOGUDUS
562 Jones Ave., Toronto, Ont.
Jutlustaja E. Saraoja
20 Thorncliffe Ave.
Toronto, Ont. M4K 1V5
Tel. 463-6223

Pühapäeval, 14. märtsil kell 11 homm. JUMALATEENISTUS. Kõneleb jutlustaja E. Saraoja. Laulu- ettekandeid.

TORONTO EESTI EVANGEELNE KOGUDUS
Immanueli kirik,
21 Swanwick Ave.
Jutlustaja Allan Laur,
72 Appleby Cres.
Markham, Ont. L3R 4L2
Tel. 477-6248

Pühap., 14. märtsil kell 2 p.l. PÜHAPÄEVAKOOL lastele ja täiskasvanuile. Kell 3 p.l. JUMALATEENISTUS. Kõneleb Allan Laur. Solist Raul Pumber. Issanda surma mälestamine.
(Buss Eesti Kodust kell 2.15)
Kell 6 õ. ingliskeelne JUMALATEENISTUS. Koosviibimine kohvilauas.
Kolmap., 17. märtsil kell 7 õ. PALVE-ÕHTU.

EELK TORONTO VANA ANDRESE KOGUDUS
Carltoni ja Jarvise nurgal
Õpetaja Andres Taul
Toronto, Ont. M6G 3K6
17 Frank Cresc.
Tel. 656-5248, kirik 923-5172

Pühap., 14. märtsil KANNATUSAJA JUMALATEENISTUS kell 4 p.l.
Pühap., 21. märtsil KANNATUSAJA JUMALATEENISTUS kell 11 homm. Teenib Usuteaduse Instituudi lõpetaja Albert Roost.

Õpetaja Andres Taul on puhkusel 15. märtsist 2. aprillini. Koguduse hooldaja õpetaja Usuteaduse Instituudi lõpetaja õpetaja kandidaat Albert Roost. Tel. 244-9270.

ÕPETAJA KÕNETUNNID teisip. ja neljap. 6—8 kiriku käärkambris.

TORONTO KOLMAINU EESTI EV.-LUT. USU KOGUDUS
Kirik: 619 Sherbourne St.,
Toronto (Sherbourne'i allmaajaam on kiriku kõrval).
Õpetaja O. Gnadenteich
112 Fallingbrook Rd.,
Scarborough, Ont.
Telefon 698-7977 või 766-7853
Kantseleis, telefon 921-9417.

Pühap., 21. märtsil kell 3 p.l. JUMALATEENISTUS. Järast jumalateenistust koguduse loterii.

Kõnetunnid on iga kuu teisel esmaspäeval kella 6—8 kiriku kantseleis.

...IEL'it

...NDSEN abikaasaga
...USKNE abikaasaga
...SE abikaasaga

...ja tütrele

...MEL'i

...abikaasaga
...DRE abikaasaga
...I abikaasaga
...abikaasaga

...IRIKUD

TORONTO EESTI ADVENTKOGUDUS
...04 Broadview Avenue
(Allmaaraudtee vastas)
691-2848

...., 13. märtsil kell 11 e.l. JU...TEENISTUS, jutlutab Olev ... kell 9.30 homm. piiblitund „Kurjuse juur". Kõik teretu...!

...ONTO EESTI BAPTISTI KOGUDUS
883 Broadview Ave.
Tel. 465-0639
Pastor K. Raid
36 Bards Walkway,
...illowdale, Ont. M2J 4T9
Tel. 499-6488.
...ABADUSE KUULUTUSE"
...saated igal pühapäeval kell 3 p.l. WHLD 1270 kc.

...apäeval, 14. märtsil kell 10.15 ... pühapäevakool, kell 11.00 ... JUMALATEENISTUS, kõ... Victor Krabi, solist A. ...s.
...l. 6.00 õ. KUULUTUSKOOS..., kõneleb Harry Eller, sega...

...LTEADE: pühap., 21. märtsi ...lateenistusel kõneleb dr. ...d Mänd.

...E.L.K. PEETRI KOGUDUS
Mt. Pleasant Rd. Toronto
Ont. M4P 2L1.
...oldaja õpetaja Udo Petersoo
Organist dr. Roman Toi
O. Puhm (pikemal puhkusel)

...lmap., 10. märtsil kell 7 õ. ...VETEENISTUS, peab T. Kass. ... märtsil kell 11 homm. TAIS...GU JUMALATEENISTUS, tee...piiskop K. Raudsepp. Kell 10.15 ...eb L. Avesson oma kooli orkest...

...gliskeelne JUMALATEENIS...S kell 9.30 homm. Pastor R. ...kash.
...olmap., 17. märtsil kell 7 õ. ...LVETEENISTUS, peab K. ...ir.
...ühap., 21. märtsil kell 11 hom...ul JUMALATEENISTUS. Tee... pastor O. Gnadenteich. Leeri...ed.
...al pühap., piiblitund kell 10 ja ...apäevakool kell 11.
...aisring igal kolmapäeval kell 5.
...eetri koguduse nõukogu on õpe... kandidaadiks üles seadnud pas... Andres Tauli, kelle valimine toi... täiskogus 14. märtsil 1982.
...ISKOGU KOOSOLEK toimub ...tri kirikus pühap., 14. märtsil ... kell 12.15. Päevakord: koosole...rakendamine, 2) uue õpetaja va...ne, 3) üldine informatsioon, 4) ...evuse aruanne, 5) 1981. a. ma...uslik aruanne, 6) 1982. a. eelar... 7) algatatud küsimused.

...astor U. Petersoo kõnetunnid ... 624-6128 esmasp. ja neljap., ... 7—9.
...antseleitunnid teisip. kell 6—8 ...neljap. 2—4. Kiriku tel 483-5847.

...Lutsu käsikirjad, majamuuseu...le raamatukogu ja mälestusese...d.

Spordimärkmeid

Vilniuse kergejõustiku sisevõistluste karikavõistlustel hüppas venelanna S. Vanjushina kaugust 6.83, mis on uueks sisevõistluste maailmarekordiks. Ameerika Ühendriikides peetud sisevõistlustel hüppas Carl Lewis kaugust 8.56, mis on samuti sisevõistluste maailmarekordiks.

★

Maratonijooksjate kiirus üha kasvab. Möödunud aastal oli viie jooksu puhul võitja aeg alla 2.10.00. Et jõuda hooaja edetabelis saja parema hulka tuli möödunud aastal jooksta 2.14,25. Samuti on suurenenud naiste osavõtt 2.38,58, 50 ajaga 2.42,42 ja 100 maratonist, möödunud aastal oli osavõtjaid 30, kelle tulemus oli ajaga 2.46,32.

SPORT

Robert Vellend Ontario meister, Allan Mägi teine

Möödunud nädalalõpul toimusid Midlandis murdmaasuusatamise hooaja lõpul Ontario meistrivõistlused terve provintsi ulatuses.

Laupäeval toimunud meeste 15 km-s tuli võitjaks Robert Vellend ajaga 49 min. 57 sek. Teiseks D. Beedell Ottawast (50.18) ja kolmandaks P. Sakki Thunder Bayst (50.36).

Noorte klassis tuli Allan Mägi 43 võistleja hulgas kolmandaks (52.30). aga võitja E. Gaarden on pärit B.C-st ja Allan tuli selletõttu hõbemedalile. Mehis Kivilo tuli samas klassis 31-ks.

50—54 a. Masterite klassis tuli Harri Kivilo 10 km-s kuuendaks (47.18).

55—59 a. klassis Ülo Vastopä neljandaks (52.46) ja Valden Sadul viiendaks (52.50).

60—64 a. klassis tuli Uno Limit esimeseks (52.39) ja Theo Vellend teiseks (54.49).

Naiste klassis jäi Maimo Kivilo 5 km-s kuuendaks.

☆

45 a. ja vanemate eestlaste hulgas suusatas Harri Kivilo laupäeval 10 km kõige kiirema ajaga, mille alusel läheb juba vanal ajal välja pandud suur rändkarikas aastaks tema valdusesse.

☆

Pühapäeva hommikul oli ilm erakorraliselt ilus aga külm. Kl. 7 h. oli temp. —21°C, võistluste algul kl. 9 —15°C.

Meeste lahtisest 30 km-st võttis osa 63 suusatajat. Sõideti 4 x 7½ km. Võiduvõimalusega (seeded) suusatajad startisid nimekirja lõpus. Võistlus võrdvõimelega 7—8 suusataja vahel oli äärmiselt tasavägine ja põnev.

1 t. ja 21 min. 44 sekundiga tuli võitjaks eelmisel päeval viiendaks jäänud Reijo Puiras Thunder Bayst. Robert Vellend, kelle suusad olid külmal lumel liiga aeglased ja ka vasaku suusa side tuli lahti, jäi seekord ajaga 1 t. 23 min. 9. sek. kuuendaks. Eestlastest võttis 30 km-s osa veel Harri Kivilo, kes ajaga 2 t. 5 min. 16 sek. tuli 41-ks.

Noorte meeste klassis tuli 10 km-s Allan Mägi seekord neljandaks (32.19) ja Mehis Kivilo 26-ks (41.54). Võitjaks tuli D. Lumb Ottawast (31.21). Allan suusatas väga hästi ja kaotas kolmanda koha ainult 4 sekundiga!

Rõõmustava uudisena käis möödunud nädalal ajalehtedest läbi teade, et eestlane Ronald Kuus tuli Whistler Mt-l kiirlaskumises Kanada MV-ste proovisõitudel esimesel korral üheksandaks ja teisel korral koguni neljandaks. Kahjuks jäi ilmastikuolude tõttu lõppvõistlus pidamata.

Riviere Rouge maraton

Maailmakarika maratonite sarjas toimub igal aastal üks võistlus Kanadas. See on R.R. Quebecis. Võistlus algab ja lõpeb Ladente'is Montreali lähedal. Võistlusmaa pikkus on 55 km.

Sel aastal toimus see pühap., 21. veebr. Võistlusest võtsid osa 2000 suusatajat, nende hulgas terve rida soomlasi ja vähemalt üks eestlane — Robert Vellend Torontost. Võistlust läksid juhtima kohe skandinaavlased. Robert püsis esimesed 30 km 5—6-mehelise juhtgrupiga. Ta vennalt laenatud suusad ei olnud küllalt kiired ja viimasel 20-l km-l möödusid temast 4—5 meest. Ta lõpetas võistluse 11-ndana. Aeg 3.16,45. Võitis norralane Rismyhr ajaga 2.52,26. Parim kanadalane oli Doug Gudwer (3.08,53)

Toronto linn

Kinnisvaramaksud Kas need vajavad reformeerimist?

Toronto linn on just lõpetanud kolmeaastase kinnisvaramaksude reformeerimise uurimuse.
Kui soovite ingliskeelset lõplikku aruannet kinnisvaramaksude reformi üle, siis helistage 367-7341 või 367-7039 või külastage Public Information Centre, II korral, City Hall.
Avalik rahvakoosolek on neljapäeval, 18. märtsil kell 8 õhtul Council Chamber'is, City Hall.
Olete kutsutud koosolekule. Seal võite avaldada oma arvamisi aruande üle.

Mayor Art Eggleton
Chairman,
Joint Committee on Property Tax Reform

ANDRES KÜNG

MIS TOIMUB SOOMES

Kirjastus Välis-Eesti & EMP
311 lk. Hind $14.80 br. + saatekulu 50c

Eesti ajakirjaniku teos põhineb laialdasele allikmaterjalile. Ta analüüsib Soome sise- ja välispoliitikat, riigi tänapäevast olukorda ja suunda, Nõukogude Liidu Soome-politikat, Soome valitsust presidendist parteideni ja palju muud, tuues Soome saatusest huvitatud lugejalle palju uusi andmeid.

Müügil Vaba Eestlase talituses

Hanno Kompus'e
„KUSTUTAMATA NÄLG KUNSTI JÄRELE . . ."
Hind $11.—, saatekulu 85 c.
Müügil „Vaba Eestlase" talituses

ILMUS — 1978. a. kauneim eestikeelne luuletuskogu

Ivar Ivask

„ELUKOGU"

I. Ivask püsib oma luules tugevate sidemetega Lõuna-Eesti vanemate sünnimullas. Tema nägemuslik luule Soomest, selle shamanlikust soome-ugrilisest tundest ja müstikast, aga ka oma ümbruskonnast mujal maailmas on tunderikas ja tähelepanuerk. Elukogusse on valitud paremik ta varem ilmunud kogudest.

320 lk. Hind $10.00 — saatekulu 50 centi

SAADAVAL „VABA EESTLASE" TALITUSES

VABA EESTLASE TALITUSES müügil
stereo heliplaat

INGEMAR KORJUS bass-bariton

CHARLES KIPPER — klaverisaade

Metsateel (A. Kapp), Ennemuiste (M. Saar), Üks suu (M. Saar), Muremaa (R. Päts), Laul sõnajala õiest (T. Vettik), Sind tervitame kuldpääike (A. Karindi) ja Rändaja õhtulaul (J. Tall) ja rahvalaule: K. Raidi seades — Laulu mõju, Kui ma hakkan laulemaie, Ära vlies ja Kivikasukas, L. Virkhausi seades — Kus on kus on kurva kodu, V. Kappi seades — Linakatkuja ja J. Zeigeri seades — Kanneldajast vend.

Hind $9.50 pluss postikulu $1.—

Berta Ruck

MUNDRIS SÜDAMEVALLUTAJAD

9.

IV.

Täna õhtul Evelyn küsis luupainajalt, kes too pikk, brünett noormees on, kellega ta jalutanud, kui tulime talle vastu ühel päeval, kui ma ei saanud putku pista.

Luupainaja vastas: „Ah see, see on Curtis. Kena poiss."

Ja hakkas siis naerma oma lolli beebinäoga.

„Mille üle te naerate, härra Lascelles?" küsis Nancy jalamaid. „Mis on selles siis naerda, et Curtis on kena poiss?"

„Ega ma sellepärast ei naera," vastas luupainaja. „Tegelikult ma ei naera ju —" ja uuesti järgnes naer.

See juhtus saalis pärast õhtusööki. Istusime kamina ees, põletades vanu laeva puuosi.

Te teate ju, et puu, mis imbunud läbi mere soolveest, põleb kord rohelise, kord lilla ja punase ja veel mitmekesise leegiga.

Paksud ploomikarva aknaeesriided olid tõmmatud hästi kokku, aknad suletud, nii et ainsatki valguskiirt ei pääseks Porikülla.

Siin maailmaosas valvatakse nüüd väikseima kui valgusjoa varjamise järele. Ime, et nad pole veel käskinud härra Lascelles'i kanda mütsi toas, et varjata oma leegitsevaid punaseid juukseid. Kui läbi võtmeaugu paistab vaid kiireke küünlavalgust, võib juba kuulda kordniku või mõne teise erialalise isiku koputust uksele: „Palun tuli kustutada."

Tädi Viktooria saalis oli aga veel küllalt valgust ja soojust ja mugavust. Ta ise istus suures tugitoolis, mis tõmmatud roosa varjuga lambi lähedale. Käes oli tal mingi vana raamat ja ta püüdis sellega varjata oma tukkumist.

Seda oli aga läbi näha, samuti kui luupainaja püüdis, nagu polekski midagi nalja rääkida pika, prillidega Curtise kohta. Tahtis asja salapäraseks teha. Tühja kah!

„Te võiksite meile ju öelda," ütles Nancy meelitavalt.

Ta istus otse maas mustal karusnahal kamina ees ja kudus sõdursokki. Must vaip oli soodsaks tagapõhjaks ta blondile peale (ja meile kõikidele).

Väike luupainaja hoidis kätel villast lõnga, mida Evelyn keris. Ma arvan, võõras oleks leidnud, et see kolmikgrupp moodustab väga ilusa pildi.

Mina olin muidugi väljaspool gruppi. Tooli olin tõmmanud hoopis kõrvale.

Õmblesin Eliisabeti algustähte suurt E-d oma ninarätiku nurka. Mina ei hakka ometi kuduma sõdurisokke või üldse midagi sõduritele jaoks seni kui too noormees on siin majas.

Ei saanud aga olla kuulamata ta juttu teistega, ehk küll ma ei tahtnud midagi kuulda.

„No võiksite meile siis vähemalt öelda, mis laadi mees see Curtis õieti on."

„Oi, pagana tore poiss," vastas luupainaja ja naeris jällegi. „Mees mis mees — tõesti tore inimene."

„Meile, tüdrukuile, ei ütle see mitte kui midagi," ütles Nancy. „Seda ütleb iga mees teise kohta ja oled sama tark kui enne."

„Ma tõesti ei tea, mida temast veel öelda võiks," ütles luupainaja. „Rääkisin temast kõike head, mida tean. Kuidas ta välja näeb, seda nägite ise. Võin vaid öelda, et ta on hea poiss. Mida veel öelda? Tark on ta kah."

„Mis laadi tark?" päritles Evelyn, ikka kerides villast lõnga.

„Noh, tavaline raamatutark. Ta on lugenud lõputu hulga raamatuid, mille autoreidki ma ei tunne, ja — ta kirjutab koguni ise! Sellest ma ei saa aru, et keegi võiks ise kirjutada! Ma ei saaks hakkama ühegi reaga. Temale aga on see päris leivaks. Istub maha ja kirjutab iga nädal ühe artikli, olge lahked! Või vähemalt enne sõda tegi ta seda."

„Artikli?" küsis Evelyn tõelise huviga. Ta ideaaliks on alati olnud kohtuda kirjanikuga. „Millest ta kirjutab, härra Lascelles?"

„Seal see naerupunkt ongi," seletas luupainaja, naerdes ise nii, et pillas maha lõnga ja pidi selle uuesti tõstma üles. „Ta on mingi naiste ajakirja kaastööline. Kõik naistest — mida nad peaksid kandma."

„Mis naised peaksid kandma?" kordas Nancy imestunud suurte silmadega. „Mis tema sellest võib teada?"

„Ainult nende rõivastisest spordi alal," seletas luupainaja. „Ta on nimelt suur eriteadlane spordi alal ja sellest kirjutabki. „Naiste hoki ja nende rõivastise otstarbekus selle mängu ajal" näiteks," lisas ta huupi (nii tavaline meeste juures) „ja kuidas rõivastis peaks olema üks tervik. Siis jälle kirjutab verstapikkusi artikleid naiste ujumisest või naiste mootorrattasõidust jne. See on Curtise töö."

Tundsin, et oli jälle võimalus anda luupainajale väärikalt nina pihta. Nii siis ütlesin: „Miks mitte? Kui härra Curtisel on eriteadmised spordi alal, miks teie siis itsi — miks teie siis naerate? Mida siin naerda on?"

„No jah, ta võib ju spordi alal olla päris kogenud," ütles luupainaja, pöördudes minu poole, „kuid seda vähem ta teab naistest. Mina isiklikult pole veel kohanud meest, kes selles küsimuses nii tume oleks olnud. Olge head, ta on näiteks kakskümmend kolm aastat vana ja — ah ei. Parem kui ma ei räägi sellest."

Järgnes suur kisa õdede poolt. „Nüüd te küll peate kõnelema, nüüd ei pääse. Milles asi on? Rääkige aga nüüd. Te peate meile rääkima, milles asi seisab."

„Kas tõesti pean? Tundub küll veidi alatu —"

„Igatahes pooltki nii alatu kui see, et lasete meid näiteks ei tea mis mõelda teie sõbrast!" ütles Nancy.

Luupainaja muutus päris roosaks oma tedretähtede all ja ütles: „Egas asi polegi teab mis. Ta vaid kirjutab nii palju naistele ja naistest, kuna tõepoolest ta —ta — ta pole veel kordagi elus suudelnud tütarlast."

Ja ta lõpetas oma absurdse anekdoodi kõva naeruga. Evelyn ja Nancy naersid kaasa. Mul ei tarvitse vist öelda, et olin surmtõsine. Hammustasin kõvasti huult. Teised tegid aga niisugust lärmi, et tädi ärkas võpatudes, peaaegu pillates maha oma raamatu.

Nancy hakkas just rääkima: „Ma tõepoolest tahaksin kord tundma õppida seda härra Curt —" kui tädi täiesti ärkas ja küsis kiiresti: „Mis see oli? Kuidas see oli, härra Lascelles? Ma ei kuulnud hästi viimast ütlust. Mispeale te kõik naerate?"

Ja jällegi võisime kogeda armsa härra Lascelles'i häbematust.

Ta vaatas tädile naerdes otsa ja ütles: „Ma arvan, teie õelapsed naeravad mu julgust paluda teilt üht asja. Nad on veendunud, et te kunagi ei anna oma nõusolekut."

„Ja?" urises tädi Viktooria, silmitsedes teda üle prilliservade. „Mida ma ei luba?"

Härra Lascelles naeratas tädile, nagu oleks viimane ta armsaim ristiema, ja ütles: „Oletame, et ühel õhtul kaks mu sõpra külastaksid teid. Kaks väga kena noormeest — üks neist on vähemalt väga vagane. Aga ei, ei. See oleks liiga palju nõutud, ma ei või seda paluda."

Nii siis temagi teab, kuidas saada jagu tädist.

Tädi naeratas vastu ja ütles maheda häälega: „Aga miks siis mitte? Te teate, härra Lascelles, et me kedagi ametlikult ei kutsu, ent kui teie sõbrad astuksid sisse ütleme näiteks laupäeval õhtusöögiks, siis oleks mul üpris hea meel neid näha. Kui nad vaid lepivad meie lihtsa —"

„Lihtsa", jaa, hästi öeldud, kui mõelda, kuidas kokal on lubatud laiutada toiduga sest saadik kui luupainaja majja tuli.

„Kui teie sõbrad muusikat armastavad, siis väikesed võivad ju midagi mängida," kudrutas tädi.

„Väikeste" all mõeldakse Nancyt ja mind! Elu on täis huumorit, iseäranis nimede suhtes. Tihti tädi kutsub meid nii ja unustab, et me pole enam kaheteistaastased plikad. Ühest küljest see on päris hea, sest tal ei tule pähegi, et meist keegi ka kurameerida võiks. Tal ei tule meeldegi isa loll testament, mis keelab meid noorelt abiellumast. Ta arvab, et sellega on veel oma viisteist aastat aega. Milline õnn! Muidu võiks elu selle härra Lascelles'iga veel hoopis põrguks muutuda, kui tädi meid selles suhtes veel valvama hakkaks. See oleks viimane hoop.

(Järgneb)

75-aastased kaksikud Helmi ja Heino Vammus, kes tähistasid hiljuti koos oma sünnipäeva.

75-aastased kaksikud

Veebruarikuu kolmandal nädalalõpul pühitsesid 75. a. sünnipäeva Torontos Heino Vammus õe Helmi'ga. Kaksikutena sündisid nad Saaremaal, Viidumäel Kuusiku talus. See lapsepõlve-kodu, kus pilkukõitev maastikuline võlu, huvitava geoloogilise minevikuga pinnavormid, ning haruldaste taimede rohkus, kujunes Tartu Ülikooli Bioloogia jaamaks — looduse uurimise keskuseks Saaremaa lääneosas.

Kaksikute isa oli tuntud purjelaevade ehitusmeister Häädemeestel, ning Vindavis Lätimaal.

Püüdlikud noored — Helmi ja Heino õppis Kuressaare Ühisgümnaasiumis ning lõpetasid selle koos. Helmi astus omavalitsuse teenistusse sekretärina, kuna Heino sõjaväe-ajateenistuse järele astus Tallinna Pedagoogiumi, mille lõpetas 1932. a. Kutsealast tööd alustas Heino Tartus, siis Hageri alg- ja täienduskoolis, Gustav-Adolfi ehitus-tehnilises täienduskoolis Tallinnas, ning selle järele kutsehariduserefernedina Eesti Majanduskojas. Olles kõrgelt hinnatud ideede ja uuenduste-toojana koolikäsitöösse, kutsuti ta Tartu Ülikooli juurde õpetajate suvekursuste käsitöö-osakonna juhatajaks. Vastavaid kursusi juhatas ta ka Uuemõisas Harjumaal, Kuressaares ja Pärnus. Nendel kursustel valmistati ka õppeabinõusid algkoolidele. Koos mag. Taltsiga tuli Heinol täita Tallinna Koolikooperatiivi tellimisi õppeabinõudega varustamisel.

Lauluga tegeles Heino juba Kodu-Eestis, lauldes „EMO" Estonia Muusika Osakonna kooris. Jätkas seda põgenikuna Rootsis Göteborgi meeskooris ja alates 1953. a. Torontos. Heino on hinnatud asjalikkuse ja püüdlikkuse poolest. Ta omab laia ulatusega tugeva meeldivakõlalise lauluhääle. Laulab esimest tenorit. On kuulunud korduvalt koori juhatuse koosseisu. Täitnud koorivanema ja abi ülesandeid, ning korrastanud noodikogu — neid paljundanud ja erikogudesse köitnud.

Helmi ja Heino ühisel sünnipäeval, Helmi tütre ja väimehe Pilvi ja Ülo Niitide avaras ja meeldivas kodus, viibis perekonna liikmete — laste ja lastelaste seltsis, rohkearvuline sõprade pere. Kohal olid end. Kuressaare Ühisgümnaasiumi vilistlased ja T. E. M. lauluvendi abikaasadega. Meeskoori juhatuse poolt üleantud kingituse „Eestlased Kanadas" järele laulsid mehed — „Me soovime õnne ja rõõmu teil nüüd", millele järgnes kogu seltskonna „Nad Elagu". Palju õnne teile Helmi ja Heino sellel tähtsal sünnipäeval ka kõikide nende poolt, kellel ei osutunud võimalikuks sellest isiklikult osa võtta.

Ed. Tobreluts

ADVOKAADID

ENN ALFRED
ADVOKAAT-NOTAR
Room 1002, Royal Trust Tower
Toronto Dominion Centre
Postiaadress: P.O. 326, Toronto
Ont. (Bay & King) M5K 1K7
Telefon: 8?3-1777
24-tundi telefoni valveteenistus

TED ROLAND LAAN
advokaat-notar
133 Richmond St. W., Ste 705
Toronto, M5H 2L3
Tel. 364-7072

VABA EESTLANE

TOIMETUS JA TALITUS
avatud esmaspäevast
reedeni kella 9—3-ni
Telefonid: toimetus 444-4823
talitus 444-4832
Toimetaja kodus
väljaspool tööaega:
Hannes Oja 481-5316
Kuulutusi võetakse vastu:
nädala esimesse ajalehte kuni esmasp. homm. kella 11-ni ja nädala teise ajalehte kuni kolmap. homm. kella 11-ni.

KUULUTAMINE VABA EESTLASES
on tasuv ajalehe laialdase leviku tõttu.

Kuulutuste hinnad:
üks toll ühel veerul $4.25
esiküljel ..... $5.—
tagaküljel $4.50

KUULUTUSI VÕTAVAD VASTU:
1. **Vaba Eestlase talitus**
1955 Leslie St.
Don Mills, Ont.
M3B 2M3
Talitus väljaspool tööaega:
Helmi Liivandi 251-6495
2. **Mrs. Leida Marley**
Postiaadress:
9 Parravano Ct.
Willowdale, Ont. M2R 3S8
Telefon: 223-0080

MULTICULTURALISM

OLEME SIIN KOOS... KASVAME KOOS!

Kanada mitmekultuurilisus oma paljude programmidega julgustab teid kõiki säilitama ja jagama oma kultuuri üksteisega. Seda tehes kanadalased võivad paremini mõista ja hinnata üksteist.

Elada koos,
kasvada koos,
töötada koos
helgemaks tulevikuks
kõikidele
kanadalastele.

Multiculturalism Canada Multiculturalisme Canada

Canada

Ly Krabi reisikiri

Talvepuhkus Tobagos ja Trinidadis

Meid oli kaudselt ette hoiatatud: need on maavaradelt rikkad saared, palju jõukamad, kui mitmed samalaadsed Kariibimere puhkepaigad, kõik on seal kallis ja turistidest eriti ei hoolita.

Nii oligi. Kahenädalane suvitusreis Tobago ja Trinindadi saartele ei kujunenud mingiks kõrgpunktiks seninähtute kõrval, kuigi ka siin oli näha mõndagi uut, huvitavat ja erilaadset.

Miljoneid aastaid tagasi olid Trinindad-Tobago merealused saared, mida kinnitavad merekarpide moodustised ja leiud maapinnases, mere tahenedes aga sai sellest maa-ala, mis moodustas osa Lõuna-Ameerika kontinendist.

Saareks sai Trinidad umbes 10.000 a. e. Kr. sündi, kui ta maismaast meremuudatuste tõttu eraldus ja esimesiks elanikeks peetakse saartele saabunud Ameerika indiaanlasi umbes 5000 a. e. Kr. sündi.

KOLUMBUS AVASTAB TRINIDADI JA TOBAGO

Neist aegadest pole palju andmeid, küll aga algab Trinidad-Tobago sõsarsaarte ajalugu aastaga 1498, mil Christopher Kolumbus oma kolmandal reisil Lääne-Indiasse need saared avastas. Trinidad sai oma nime kolmest kõrvuti asuvast mäetipust „The Three Sisters" saare lõuna-ida serval, mis Kolumbusele kõige esmalt silma hakkasid, väikest kalakujulist saart aga maadeavastaja ei pidanud üldse huviväärseks ega peatanudki seal ja nii jäi see järgmiseks sajaks aastaks täiesti unustusse.

Millest talle nimeks anti Tobago, ei ole samuti teada, kuigi seda mõneti ühendusse püütakse seada tubakaga (tobacco). Kui viimaks Briti meremehed Tobago saarekese vastu huvi hakkasid tundma, tekkis teisigi maahuvilisi ja tervelt 31 korda sellele järgneva tormilise ja dramaatilise saja aasta vältel käis Tobago käest kätte ja vahetas omanikke, enne kui tast sai Inglismaa koloonia.

LÄTLASTE JÄRGLASI TOBAGOL

Eriti huvitav oli sellest lugedes üsna ootamatu vihje, et tolle saarekese tormilise ajastu kolonisee-rijate hulka kuulus ka Kuramaalt pärinevaid lätlasi (sõna-sõnalt nii: „. . . Natives of the Dutchy of Courland, which, today, forms part of modern-day Latvia"). Ülatus oli seda suurem, kui Torontosse jõudes üks noorema generatsiooni lätlasi meie reisist kuuldes otsemaid mainis, et tollest ajajärgust pärinevate lätlaste järglasi elab praegugi veel Tobagol. Kui huvitav, et meie kodumaiste naabrite ajalooteed on selliseid üllatavaid matku teinud, millest meil senini aimugi ei olnud.

Iseendast ei moodusta Trinidad-Tobago rahvastik mingit eriliiki, vaid trinidadlased on kõik, kes seal maal sündinud ja peamiselt moodustuvad hindude, aafrika-neegrite (sisse toodud omal ajal suhkruroo kasvandusisse orjadeks), hiinlaste, portugaallaste, inglaste, prantslaste ja mitmete teistegi segunenud järglasist. Rahvuselt, rassilt ja värvilt on praegune rahvastik igatahes õige omapäraselt kirju ja komopoliitiline. Aastal 1962 said Trinidad-Tobago kaksiksaared iseseisvaks ühiseks vabariigiks ja pühitsevad tänavu 31. augustil oma iseseisvumise 20. aastapäeva. Elanike arv vabariigis on 1,1 miljonit.

OMA GEOGRAAFILISELT ASENDILT ON TRINIDAD

Kariibimere lõunapoolseim saar ja vaid 7 miili kaugusel Venetsueela põhja-ida tipust, Torontost aga on sinna 2500 miili pikkune lennusõit. Trinidadi ja temast põhjapoolse palju väiksema, kalakujulise sõsarsaare Tobago vahemaa on vaid 20 miili ja paarikümne minutiline lennukisõit võimaldab tihedat ühendust mitu korda päevas.

Erinevad on need saared õige mitmeti, Tobago on vaiksem, ilusate randadega turismisaar, Trinidad oma pealinna Port of Spain'iga on rohkem tööstus- ja kaubandussaar.

Ja selle riigi rikkuse, millele varem vihjasin, annavad Trinidadi lõunaosas asuvad õliallikad ja loodusliku asfaldi leiukohad vulkaanilisis mudajärvedes, peamiselt Pitch Lake'is. Tervelt 80% eksportdist on õlisaadused, mis peamiselt lähevad USA'sse ja riigile toovad ohtralt n.n. Petro-dollareid, mida kasutatakse elanike hüvanguks, ehitamiseks, teede tegemiseks ja muusks. Põllumajandussaadusist eksporditakse suhkrut, mis on senini vajanud suurimal arvul tööjõudu liht-tööliskonnast, kakaod, kohvi ja kookuspähkleid. Neid viimaseid kukub puudelt ja neid vedeleb igalpool maas, tundub, nagu ei sööks ega korjaks neid seal keegi.

TURISMIVAEVAD JA VEE PUUDUS

Turismi peetakse Trinidadi-Tobago üheks toekamaks, suuruselt kolmandaks tulupostiks, kahjuks ei näi selles suunas püüdlused turismi edutamiseks kuigi hinnatud olevat.

Algas see juba Torontos organiseeritud ühistuuri leidmisega, kus sõiduvõimaluse saamiseks nõuti sissemaksuks ligi kahekordset lennupileti hinda tagatiseks, mida tavaliselt kuskil ei tehta, ettekäändeks oli, et lennukohti on raske saada. Sõidu ajal BWIA (British West Indian Airways) lennukil aga selgus, et sõitjaid sellel oli vaevalt 1/5 terve hiiglaslennuki kohtade arvust.

Trinidadi saabudes tehti turistidele põhjalik tollikontroll ja nõuti kohvrite avamist, mida meilt senini turistina reisides vist küll ühelegi maale sisse minnes nõutud ei ole.

Esimesed kümme päeva olid meile ette nähtud puhkuseks ühes rannahotellis Tobagos. See juhtus olema kärarikka lennuvälja kõrval, mitte just kõige paremas korras hotell ja mille andestamatuks veaks oli seekordne vee puudus, mis õeldi tuleva torustikutöödest. Nii oli ujumisbassein kogu aja suletud ja kraanidest tubadesse vett saime vaid paar tundi hommikuti ja pisut kauem õhtupoolikuil. Sooja vett muidugi ei kunagi. Aga see õpetas meid vett hindama, seda varuks korjama ja veeaegadel teadsime, kuis kiiruga end dushi alt läbiloputada ja pesuruumi kasutada tuleb.

Kuuldavasti oli selline veenappus ainult saare lõunaosas. Samas, meie peatuspaiga kõrval asuv saja-ruumiline hotell, oli koguni päriselt suletud, kuna aga Tobago rohkem põhjapoolsemais hotellides veepuudust ei olevat olnud. Muidugi, meresuplus oli alati saadaval, aga meie rannal tikkusid hirmutama tormised murdlained, eriti tõusu ajal, kuna mõõna ajaks näis lainetus pisut rahunevat. Selle eest aga vajus siis liivaranda suurel hulgal kohapealseid mustanahalisi noorukeid jalgpalli mängima, nii et rannas viibimine kohati üsnagi ohtlik tundus.

Meie lõbusateks veesõpradeks said linnud, kellele oma toas rõduservale panime ühe veenõu suplemiseks ja teise suhkruveega joomiseks. Tuli neid tiivulisi siis mitmet sorti, küll tibatillukesi koolibritaolisi ja suuremaid pruune, sinitiivalisi ning päris musti. Inimestest nad suurt välja ei teinud ega kartnud ja suplemine toimus vahest sellise riiaka kisa ja pritsimisega, et rõdu veest leemendas.

(Järgneb)

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Teisipäeval, 9. märtsil 1982 — Tuesday, March 9, 1982

KIREV MAAILM

BOSTON — Usulise tegevuse vabadus on Ameerikas ülisuur ja tavaliselt ka ilma kontrollita. Keegi Mary Campello Marylandis sai Kalifornias asuvalt Ameerika Vendluse Kirikult relklaamlehe, milles värvati usklikke ja usuala töölisi. Mary saatis seepeale sisse avalduse koos kolme dollariga ning palus usuala tööliseks vastu võtta tema perekonnaliige Rexy. Rexy oli Mary koer. Varsti tuligi „usuühingut" kiri, milles teatati, et Rexy Campello on vendlusse vastu võetud kui usuala töötaja. Rexy Campellole anti kirjalik volitus teostada kõiki kirikuala ülesandeid, pidada palvusi, jutlustada ja laulatada ning ristida. Mary ütles pressile, et mingeid täpsemaid andmeid Rexi kohta ei küsitud

SUNDSVALL — Vaasast Sundsvalli Rootsi sõitval parvlaeval pakkusid kolm meest müüa Soome sajamargalisi 50 marga eest ja kümnelisi 5 marga eest. Teiste reisijate meelest olid need ülilahked pakkumised siiski kahtlusäratavad ja tegid selle ka teatavaks laeva juhtkonnale. Parvel tehtud ülekuulamisel selgus, et mehed olid teinud õnnestunud pangaröövimise Vammalas. Rahakapi õhkimisel olid rahad kuumuses muutunud pruuniks, mistõttu mehed neid pakkusid poole hinna eest. Kui parvlaev „Wasa Star" jõudis Sundsvalli oli sadamakail vastas politsei, kes võttis lahke südamega mehed oma hoole alla.

STOKHOLM — Svea hoovikohus määras rahatrahvi ühele 77-aastasele naisele, kes sõitis liiga aeglaselt mootortee vasakul sõidurajal — kiirus oli 40—80 km/tunnis. Teatavasti on kiirus mootorteedel 110 km/tunnis ja vanatädi veniv sõidutehnika sundis teisi sõitjaid möödasõidule parempoolsel sõidurajal. Mis ju teatavasti on ülimalt hädaohtlik. Kohus leidis, et naine lihtsalt takistas liiklust, kuigi vanainimene kuni lõpuni püüdis väita, et just tema enda „aeglane ja täpne" sõit vältivat õnnetusi...

JAKUTSK — Jakutskis, N. Liidus on nii külm, et siberi rahvadki külmetavad. N. Liidu ametlik uudisteagentuur ütles, et Jakutski linnas on üle nädala olnud päeviti 53 ja öösiti 57 kraadi külma. Tassi ütluse kohaselt linnapea on siiski öelnud, et neil on veel mõne
alamkojas küsis alamkoja liige
siis veel maailmaruumis."
nade ja peekoni lõhna. Alamkoja Ivan Lawrence, kas ei saaks midagi teha selle vastu, et parlamendis

NEW YORK — Khomeini on mõnes suhtes Ameerikas väga hinnas. Viimasel autogrammide oksjonil New Yorgis tema allkirja eest maksti 800 dollarit. President Reagan, Jimmy Carter ja John Lennon ei saanud talle lähedalegi.

NEW YORK — 50 korda on tänavu röövitud Bill Widmersi bensiinijaama Springfield Blvd-l. Möödunud nädala röövimisel politsei jõudis siiski õigel ajal kohale ja arreteeris kahtlustära-ked pakkumised siiski kahtlustära-Shelli bensiini ja palub nüüd, et kompanii seaks bensiinijaamas sisse kuulikindlad kassaputkad.

LONDON — Londoni politsei pidas kolm päeva karujahti enne kui selgus, et jahiloomaks oli vaid nahka riietunud inimene. Sada relvastatud politseinikku, verekoerad ja helikopter uurisid läbi kahe tuhande hektari suuruse ala Londonist läänepool, selle järel kui koolipoisid olid rääkinud, et nad olid karu näinud.

NEW YORK — 300.00 dollari väärtuses valetokenid avastatakse allmaa pöördväravatest iga kuu. Kuid paljud kasutavad ka traadiga allalastavat valetokenit, mis tõmmatakse jälle välja. Möödunud nädalal tabati 24 valetokeni kasutajat. Nende hulgas oli 9 linnaametnikku, kelledest kaks töötas ülemlinnapea büroos.

Vajame sõpru maailma avalikkuses

E. V. aktus Royal Beachi ümbruse eestlastele

Royal Beachi lähedal asuvas Ühendatud (United) kirikus toimus Eesti Vabariigi 64. aastapäeva tähistamise jumalateenistus ja aktus. Jutlustas abipraost T. Nõmmik, orgnistiks oli Ed. Welin ja solistiks Maimu Nõmmik. Kiriku altar oli kaunistatud Jakobi koguduse nõukogu liikme Rein Hõbe'da poolt.

Jumalateenistus algas Eesti lipu kirikusse toomisega, mida kandsid ja mille juurde jäid lipuvalvesse 16-aastane Maimu Nõmmik, 13-aastane Kadri Nõmmik, 10-aastane Hendrik Nõmmik ja 5- aastane Tiiu Nõmmik, esimesed kolm gaidi- ja skaudivormis, väikseim nägusais rahvarõivas. Neist Maimu Nõmmik laulis Ed. Welini orelisaatel „Hoia, Jumal, Eestit", misjärel õpetaja võrdles jumalasõna tegeliku eluga, sidudes seda Eesti Vabariigi aastapäeva tähistamisega. Peale jutluse, õpetaja, kes on Kanada sõjaväe kapten, mälestas langenud kangelasi ning palvelised laulsid: „Õnnista, Looja Vaim, Hauagi ööl, Neid, keda vihavaen Hukanud meil!" Kirikupalves palvetas õpetaja kodumaa ja eesti rahva eest.

Pärast jumalateenistust siirduti alla kiriku seltskondlikku ruumi, kus laudadel põlesid sini-must-valged küünlad ning vaasides urvadega pajuoksad.

Aktus algas Kanada ja Eesti hümnidega, misjärel päevakohase kõne pidas Eesti Vabadus- ja II maailmasõja veteran vet. n. ltn. Johannes Säägi.

Kõneleja käsitles ennemuistseid ja Vabadussõja võitlusi. Puudutades praegust poliitilist olukorda mainis ta: „Praegu on meie ülesanne leida endale ikka rohkem sõpru maailma avalikkuses, esile tuua oma õigusi iseseisvusele, tutvustada maailma meie saavutustega ja anda pagulastena lisa meie senistele rahvuslikele saavutustele ja vaimsetele väärtustele. Peame säilitama eestluse ideed ja esiisadelt päritud võitlusvaimu. Meie kohus on ka oma asukohamaa sõpradele selgitada milline oht meid varitseb nn. kultuurisidemete loomisel kommunistlike maadega ja meie vaenlastega."

Lõpetades oma kõnet ta ütles: „Vabadussõda on üks hiilgavamaid peatükke eesti rahva ajaloos.

Selles on kangelaslikkust, eneseohverdamist ja suuri jõupingutusi, kuid mis kõige olulisem, selles väljendus rahva usk oma elujõusse, tahe elada oma elu ja ajada iseseisvalt oma asju.

Vabadussõjas näitasime, et oleme rahvas, kes väärib iseseisvust ja kes on valmis selle eest võitlema. Jääb vaid soovida, et jatkuks Vabadussõja vaimu ka praeguses olukorras ja eriti siis, kui olukorrad on küpsed meie maa ja rahva järjekordseks vabastamiseks. Elame ja püsime selle vaimuga!"

Õpetaja Nõmmiku noored laulsid Ed. Welini klaverisaatel kaks laulu, saades tugeva aplausi osaliseks.

Rikkaliku kohvilaua oli valmistanud Jakobi koguduse liige Selma Hõbe, keda aitas nõukogu juhatuse liige A. Päri.

Lõppsõnas ütles õp. Nõmmik kõigile kaasaaitajaile tänu ja teatas, et järgmised jumalateenistused toimuvad samas 20. märtsil ja suurel neljapäeval, 8. aprillil.

Maie Kiilaspea-Landra kunsti ülevaatenäitus

14-ndal märtsil, kell 1 päeval, avatakse kunstnik Maie Kiilaspea-Landra, A.O.C.A. ülevaate näitus eesti kunstigaleriis „Karu of Canada Gallery", 2600 John Street, Unit 220, Markham. Näitus kestab 14-ndast märtsist 28-nda märtsini.

Karu of Canada Gallery on ruumikas, esinduslik, avar ja hea valgustusega galerii. Ühe esindusliku eesti kunstigalerii olemasolu on väga rõõmustav nähe.

Maie Kiilaspea-Landra põlvneb muusikute suguvõsast. Tema isa, August Kiilaspea asutas Toronto Eesti Meeskoori, Toronto Eesti Orkestri ja on praegugi T.E. Meeskoori aktiivne liige. Kadunud Ants Kiilaspea, tema lell, oli Tallinna Konservatooriumi õppejõud Eesti iseseisvuse ajal kui ka järgnevate okupatsioonide ajastul.

Kunstnik Maie Kiilaspea- Landra on abielus advokaat Harry Landraga QC. ja neil on kolm last. Karl Harry õpib Western Ülikoolis ökonoomiat; Karin Lea käib Toronto French Schooli 12-ndas klassis ja on selle kooli aastaraamatu peatoimetaja, omades suuri eeldusi kunsti alal. Eve Taiu, perekonna pesamuna, üllatab kõiki oma järjekindluse ja püsivusega ning saavutas hiljuti esikoha oma kooli „Science Fair'is".

Viimase kümne aasta jooksul on kunstnik saanud oma peamise inspiratsiooni „Koigult", perekonna talust, veetes terve suve ja iga nädalalõpu seal, et ammendada uut inspiratsiooni oma loomingule. „Koigu" oma kauni maastikuga, jõe ja järvega ning metsasalude ja põlluväljadega pakub selleks erakorralisi võimalusi. Seinavaipade motiivid on kõik pärit sealt, kuid need pole tavalised seinavaibad, vaid on abstraktsed maalid. Kunstnik väidab, et ta kasutab lõnga nagu värvi. Sarnane käsitlus viis teda küll ummikusse, kuna poest ostetud lõngade värvide valik on väga piiratud. Sellele järgnes enda lõngade värvimine. Kuna ka lõngade kvaliteet pole alati sobiv, otsustas kunstnik osta mõned lambad, nii et tal oleks oma vill ja lõng. Kuid avastades, kui komplitseeritud ja raske on lammaste kasvatamine, täiendas ta ennast raamatute ja seminaride abil. Kunstnikul on momendil 75 lammast, neid kasvatatakse peamiselt villaks, jääratalled müüakse lihaks. Vill kedratakse kunstniku veskis lõngaks, kas müügiks või seinavaipade valmistamiseks.

Akvarellid näitusel on loodud aastate jooksul ja kirjeldavad värvide rohkust ja looduse ilu avaras „Koigu" atmosfääris.

Tushijooniseid leiate näitusel uusi ja huvitavaid, suurem osa ika teemal „puu", nagu kunstniku mapis „Immortal Wood", publitseeritud mõningad aastad tagasi.

Kui teil on võimalik külastada kunstnik Maie Kiilaspea-Landra kunstinäitust Karu Gallery'is, siis tulete kindlasti tagasi erakordse elamusega, kuna leiate sealt mitmekesist ja huviäratavat kolmes erinevas kunstimeediumis ja sealjuures siiski ka ühist — ühe loova isiksuse loomingut.

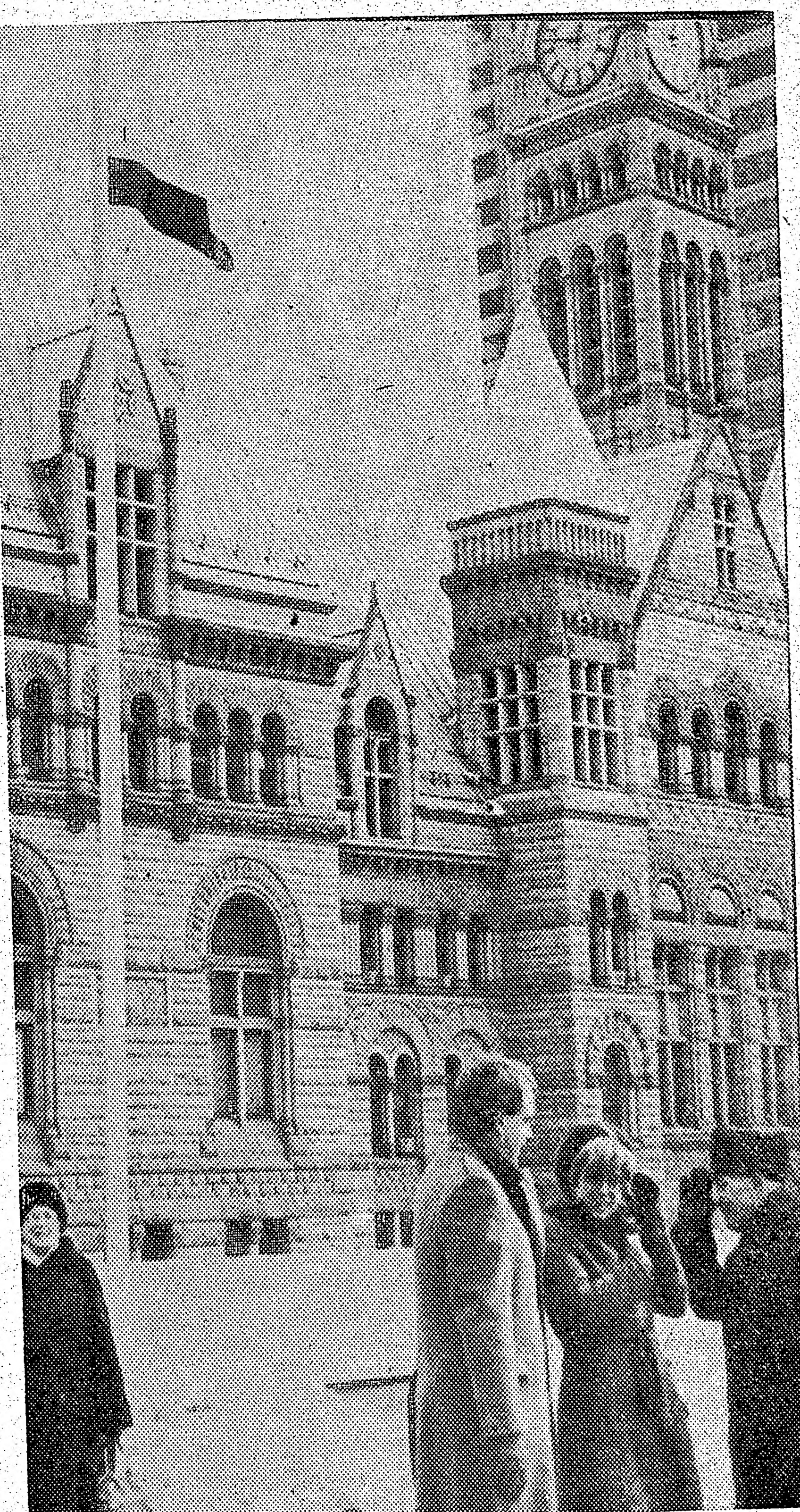

24. veebruari tuulisel keskpäeval heisati Toronto raekoja ees olevasse masti Eesti lipp. Pildil vaba Eesti lipp lehvimas, ees paremalt EKN peasekretär E. Salurand, Marta Kivik ja Jaak Kivik, kes esines ingliskeelse sõnavõtuga.

Kanada ühines Poola-vastaste sanktsioonidega

VARSSAV — Poola ametivõimud on otsustanud ignoreerida Kanada välisministri Mark MacGuigani teadet, et Kanada on võtnud kasutusele piiratud ulatuses sanktsioone Varssavi sõjaväelise rezhiimi vastu. Poola välisminister avaldas vaid lühema, 12-sõnalise kommentaari, et nad võtavad selle asja uurimisele. Poola valitsuse allikaist on kuuldud, et valitsus ei kavatse pikemat ja teravamat tooni kasutada.

Poolakad muretsevad selle üle, et Kanada viljalaevad pidevalt ka pärast praegust kolmeaastast kokkulepet sel aastal jätkuksid. Ottawa ütles, et nad ei kavatse toiduainete saatmist Poolasse katkestada.

Poola põllumajandusminister Jerzy Wojteck ütles antud intervjuus,

et Poola loodab saada Kanadalt ettenähtud viljakogumi juba enne juulikuud, et aidata vältida võimalikku leiva ja jahu puudust.

Leiva ratsioneerimine on siiski võimalik juba enne seda.

WINTARIO võidud

4. märtsil peetud Wintario loterii loosimisel langesid 100.000-dollarilised peavõidud piletile nr. 700943, $10.000 võitsid piletid nr-d 471-444 ja 839864, $1000 — 37995, $100 — 1719, $10 — 763, $50 — segijärjekorras numbrid 195350 ja tasuta piletiraamatu numbrid 35.

Sündmuste kalender

- **Reedel, 12. märtsil kell 7.30 Eesti Maja väikeses saalis „Allikas", „Salakõrts".**
- **Pühapäeval, 14. märtsil kell 1 p.l. 2600 John St. Unit 220, Markham (Thornhill) Maie Landra taieste näituse avamine. Näitus kestab 28. märtsini, avatud esmasp. ja teisip. kell 9 homm. — 9 õ., kolmap. ja reedel 9 homm. — 5 õ. laup. ja pühap. 1 p.l. — 6 õ.**
- **Pühapäeval, 14. märtsil kell 3 p.l. Lawrence Collegiate aulas TE Segakoori 30-a. juubelikontsert.**
- **Teisipäeval, 16. märtsil, Merton Gallery's Lembit Sootsi 3. kunstinäituse „Les poseuses" avamine. Näitus kestab 4. aprillini, avatud 6 õ. — 9.30 õ.**
- **Laupäeval, 20. märtsil kell 7 õ. T.E. Õngitsejate ja Jahimeeste Seltsi „Kalameeste kevadpidu".**
- **Laupäeval, 20. märtsil kell 7 õ. Tartu College'is pärnumaalaste pidu.**

Teadaanne

Eesti Pensionäride Klubi Torontos järjekordne koosviibiminc toimub neljapäeval, 18. märtsil kell 2.30 p.l. Eesti Maja suures saalis. Külalisena esineb T.E. Meeskoor ja pr. Leida Järvi. Kõik teretulnud.

Loenguõhtu Montrealis

Eesti Naisselts Montrealis korraldusel toimub neljapäeval, 18. märtsil Montreali Eesti Jaani koguduse seltskondlikes ruumes referaat-õhtu. Kogunemine kohvitassi juures kell 6.45, kava algus kell 7.30. Kõneleb Helene Avarlaid Torontost teemal: „Vanade eestlaste tavandi- ja peotoidud". Kõik teretulnud!

Iraagi suured sõjakahjud

LONDON — Iraagi õlitööstus on kannatanud miljardite dollarite väärtuses kahjustusi viimase 18 kuu kestel sõjategevuses Iraaniga. Hävitus on olnud eriti raske Kirkukis ja Basrahis, kus mõned õlipuhastustööstused on pommitatud varemeiks nii, et neid enam parandada ei saagi.

Hollandi uurimus: naps päevas väldib südameataki

UTRECHT — 2000—3000 südameataki ümber on seotud mittejoomisega. Äsja avaldatud uurimus, mis tehtud kümne aasta jooksul, näitab sidet alkoholi ja südameataki vahel; juues mõned klaasid õlu, veini või viina päevas, vähendab see südameatakkide võimalust, kohandades rasvaprotsenti veres. Uurimuses on siiski ka hoiatatud, et inimesed kes tahavad selliselt südameatakki vältida, võivad liigse alkoholi tarvitamise tõttu tekitada vähja- või maksahaiguse.

Nalja

Üks idasakslane jutustab teisele, et jõulupühadeks lõhutakse Berliini müür ja piiritõkked maha.

„Miks?" imestab teine.

„Seltsimees Honecker tahab jõulupühad üksi veeta."

Kungla tantsijatega kodurandadel ja kommetes

Möödunud nädalalõpul toimus T.E.R.R. „Kungla" tavakohane varakevadine laulu- ja rahvatantsulavastus „Meri, kõrred, mardisandid" Seneca College'i Minkler Auditooriumis, kus üle 800 osavõtja elasid kaasa 100 tegelasega meeldivale õhtule.

Õhtu avamisel T.E.R.R. Kungla esimees Robert Kivi tutvustas rahvatantsijate tööd, kus hiljuti oli valikrühma esinemine Sudburys. Kogu talveperioodi on aga toimunud ettevalmistused käesolevale lavastusele, mis on nende tegevuse kulminatsiooniks. Ees on veel maiball ja paari aasta pärast esinemine ESTO-84-l.

Õhtu koosnes kolmest erilavastusest, esimeses „Tantsule" toimus külanoorte tantsupidu rehealuses pidutsemise ja hullamisega. Vanade rahvatantsude hulgas oli ka selleaegseid, „uuemaid" seltskonnatantse.

Tantsude vahele laulsid „Positiivsed Mehed" kaks hoogsat ja rahvapärast laulu.

Käsikirja oli koostanud ja lavastust juhtinud Katrin Kütti. See oli mõeldud ilmselt nooremaile tantsijaile lihtsamate tantsudega, kuni lõppes ühise perekonnavalsiga.

Teine pilt kandis pealkirja „Näkineid ja kalamees", käsikiri T. Metsalalt ja Vorge-Kai Lindajalt, kes oli ka lavastajaks. Pilt kirjeldas rannaküla rahvast rannal, kes õhtul lõbutsesid. Järgmisel hommikul aga läksid kalamehd merele, jättes naised kodustele töödele, kus leidus aega ka meelelahutuseks. Mehed püüdsid kalu, kuni tõusis torm. Lavastuses loodi illusioon tumeda kangaga ja helilindilt antud äikesemürinaga. Perekonnad muretsesid ja palvetasid, kuni kõik lõppes õnnelikult. Selles pildis täitis vokaalosa uus Lindaude ansambel, kus laulsid viis õde ja kolm venda. Oli üllatav selline õdedevendade helisev lauluanne, tuues Toronto eestlaskonna esinejaisse täiesti uue, aga toreda grupi, ansamblijuhtki omast käest: Rosemarie Lindau.

Kogu pilti kandsid Eesti mereäärsete kihelkondade tantsud, Kuusalust, Kolgast, Randverest, Kihnust ja Jõelähtmest, lõpetades kogu pildi iseloomustava tantsuseadega eesti rahvatantsude elementide kompositsiooniga.

Viimane ja ulatuslikum oli T. Metsala käsikiri ja lavastus „Mardisandid", mis hõlmas mardisandistamist eesti rahvakommetes ja uskumistes. Ka seekord mindi laulude ja tantsudega läbi tegevuse. Tantsude hulgas olid mõned T. Metsala seaded, teised U. Toomilt, nende vahel mitmest Eesti kihelkonnast pärit vähemtuntud tantse. Tegevus oli mardisandiks maskeerimine, kuna Jaaniku ansambel sidus sisu-sellekohaste rahvalauludega.

Selles osas oli eriti rohkesi T. Metsala tantsukompositsioone, mis näitas, et rahvatants on praegugi elav materjal, mida saab kujundada uutesse vormidesse,

olles siiski kunagise eesti elu tantsuline kujutamine. Vahepeal oli ruumi antud ka lasterühmale, kes on pärast mõneaastast vaheaega jälle alustanud tööd.

Lisaks kolmele nimetatud muusikalisele grupile oli saatemuusikat tagav oma orkester, kus H. Bohl mängis kannelt, V. Gustavson klarnetti, P. Jeeger, A. Liik, P. Sõrra ja Ellen Valter akordioneil, P. Kiilaspea kontrabassil ja Ene Lomp-Sillart ja Pia Metsala viiuleil. Lastegruppi saatis R. Hiir akordionil.

Pärast viimase pildi lõppemist kestis nõudlik aplaus seni,

kuni tantsijad esitasid veel hoogsa „Tuljaku".

Siis tänas R. Kivi kõiki kaasaaitajaid, alustades „Positiivsete Meestega", Lindau ansambliga, Jaanikuga, kuni järgnesid orkester ja Kungla rühmajuhid ja lõpuks Kungla, samal ajal ka eesti rahvatantsu üks tänapäeva nimekamaid tundjaid ja viljelejaid T. Metsala. Igale anti kolm nelgiõit, viimasele aga hoopis enam.